

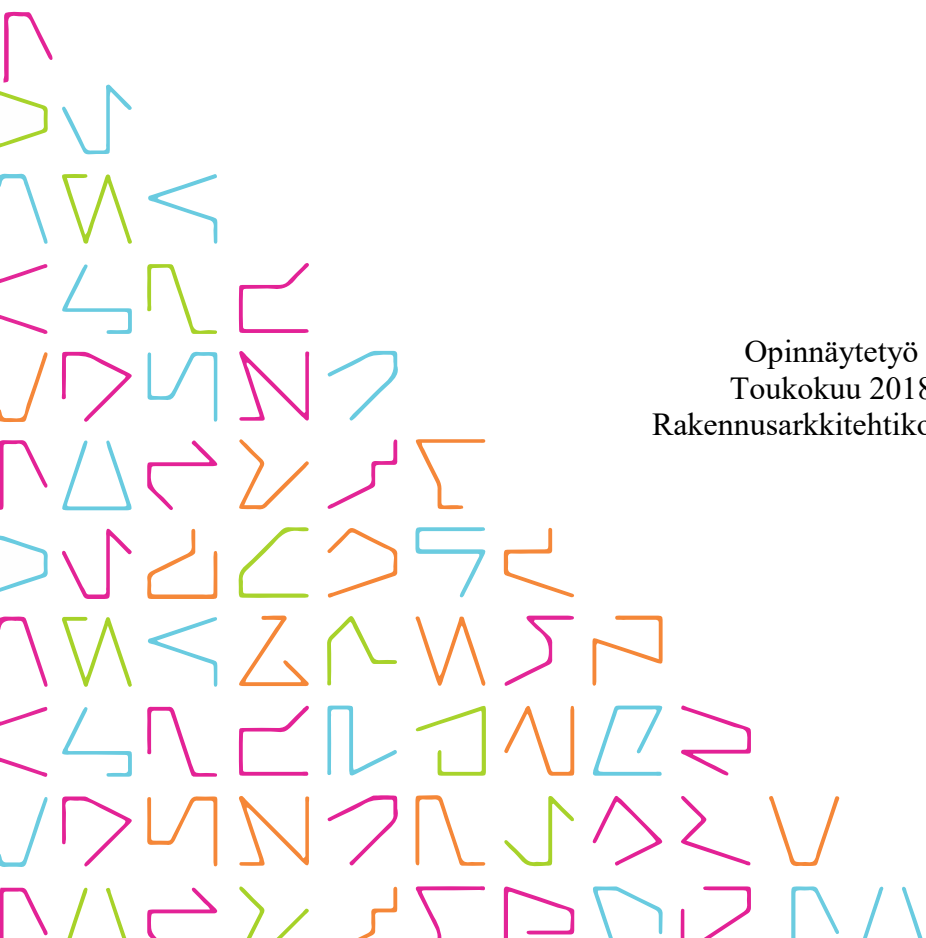

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OMAKOTITALO RANTATONTILLE

Elina Halonen

Opinnäytetyö
Toukokuu 2018
Rakennusarkkitehtikoulutus

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Rakennusarkkitehtikoulutus

HALONEN, ELINA:
Omakotitalo rantatontille

Opinnäytetyö 55 sivua, joista liitteitä 13 sivua
Toukokuu 2018

Omakotitalon rakentamisprosessi lähtee liikkeelle tontin hankkimisesta. Prosessin eteneminen riippuu siitä, sijaitseeko tontti kaava-alueella, suunnittelutarvealueella vai kummankin ulkopuolella. Projektin alkuvaiheessa on tärkeää suunnitella huolellisesti tontin käyttö, rakennusten sijoittelu ja tietysti itse rakennukset.

Varsinaisena aiheena opinnäytetyössä oli suunnitella järven rannalla sijaitsevalle, hieman yli kahden hehtaarin kokoiselle rinnetontille asuinrakennus, talousrakennus ja rantasauna. Rakennusoikeutta tontilla on yhteensä 400 m², josta on tarkoitus käyttää asuinrakennukseen 280 m², talousrakennukseen 70 m² ja rantasaunaan 50 m². Rakennukset toteutetaan kivirakenteisina ja maastonmuotoihin soveltuvina.

Tontti sijaitsee Sastamalassa lähellä keskustaa. Seutu ei kuulu asemakaava-alueelle mutta vaatii suunnittelutarveratkaisun hakemista. Suunnittelun haasteina ovat rinnetontti, kuu-sihenkinen perhe sekä ilmansuunnat. Järvi on tontin koillispuolella, kun taas paras ilman-suunta auringon kannalta ajateltuna on täysin päinvastaisella suunnalla lounaassa.

Työ esittelee luonnossuunnitelmat kaikista kolmesta rakennuksesta sekä tontin käytöstä. Lisäksi kerrotaan yleisesti sekä suunnitteluprosessista että tämän kyseisen kohteen haasteista ja vaiheista.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Construction Architecture

HALONEN ELINA:
Designing a Detached House for a Lakeside Plot

Bachelor's thesis 55 pages, appendices 13 pages
May 2018

When building a house, a lot of attention should be paid to the designing process. It is really important that the architect and the customer are on the same page. There are many limitations that should be noticed. Also different kind of plots offer a big variety of possibilities. These possibilities should be used because, for example, great views raise the value of the plot and the whole house.

There are many instructions telling how to get the building permit depending on the location of the plot. When building in the country there are not all the same limits compared to the urban areas.

This thesis introduces plans for a detached house, sauna and a garage that are located in a two hectare lakeside plot in Sastamala. All the main points of the whole designing process are outlined. Also all the limitations and possibilities of the plot are explained as well as the customer's expectations.

Key words: detached house, sauna, lakeside plot

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	7
2	SUUNNITTELUPROSESSIN VAIHEET.....	8
2.1	Rakennuslupa.....	8
2.1.1	Suunnittelutarveratkaisu.....	8
2.2	Asemakaava ja rakentamistapaohje.....	9
2.2.1	Poikkeamislupa.....	10
2.3	Suunnittelu.....	10
2.3.1	Suunnittelun tavoitteet.....	10
2.3.2	Käynti tontilla.....	11
2.3.3	Rakennusten sijoittaminen tontille.....	11
2.3.4	Rakennuksen pohjaratkaisun luonnostelu.....	12
3	HAASTEET JA MAHDOLLISUUDET.....	14
3.1	Ilmansuunnat.....	14
3.2	Rinnetontti.....	15
3.2.1	Esteettömyys.....	15
3.3	Asukasperheen koko.....	16
3.3.1	Talon sisäiset kulkureitit.....	16
3.3.2	Säilytys- ja kodinhoitotilat.....	17
3.4	Asiakkaan odotukset.....	17
4	SUUNNITELMAN ESITTELY.....	18
4.1	Lähtötiedot.....	18
4.1.1	Asiakkaan toiveet.....	18
4.2	Suunnitteluratkaisu.....	19
4.2.1	Rakennusten sijoittelu tontilla.....	20
4.2.2	Asuinrakennus.....	21
4.2.3	Asuinrakennuksen ensimmäinen versio.....	23
4.2.4	Asuinrakennuksen toinen versio.....	25
4.2.5	Asuinrakennuksen kolmas versio.....	27
4.2.6	Asuinrakennuksen neljäs versio.....	29
4.2.7	Asuinrakennuksen viides versio.....	31
4.2.8	Rantasauna.....	33
4.2.9	Rantasaunan ensimmäinen versio.....	33
4.2.10	Rantasaunan toinen versio.....	34
4.2.11	Rantasaunan kolmas versio.....	35
4.2.12	Talousrakennus.....	36
4.2.13	Talousrakennuksen ensimmäinen versio.....	36

4.2.14 Talousrakennuksen toinen versio	37
4.3 Asiakkaan kommentit	38
4.4 Asiakkaan kommenttien pohjalta muokatut luonnokset.....	39
LÄHTEET	42

ERITYISSANASTO

suunnittelutarvealue	Kaavoittamaton alue, jonka myöhempi kaavoittaminen halutaan mahdollistaa estämällä alueen haitallinen kehitys
mikroilmasto	Tietyn alueen, esim. tontin, paikallinen ilmasto
rakennusalue	Tontin sisäinen rajattu alue, jonka sisälle rakennukset tulee sijoittaa
muuntojoustavuus	Asunnon muokattavuus erilaisiin olosuhteisiin sopivaksi
määräala	Tontista rajattu alue, josta muodostuu lohkomisen seurauksena erillinen tontti

1 JOHDANTO

Omakotitalon rakentaminen on suuri investointi hankkeeseen ryhtyvältä perheeltä. Lopputuloksena syntyy mahdollisesti koko loppuelämän ajan kotina palveleva rakennus, joten ei ole ollenkaan merkityksetöntä, kuinka koti suunnitellaan. Huomioitavia seikkoja on lukuisia ja suunnittelijan on pysyttävä niistä kaikista perillä.

Opinnäytetyön aiheena oleva tontti sijaitsee kaavoittamattomalla alueella. Kaavoitetulla alueella lupaprosessi etenee eri tavalla kuin kaava-alueen ulkopuolella. Kaavoittamattomillakin seuduilla on kuitenkin keskinäisiä eroja. Osa seuduista kuuluu suunnittelutarvealueeseen, joka vaatii hieman erilaisen prosessin rakennuslupaa hankkiessa kuin sellainen alue, joka ei kuulu kaavan eikä suunnittelutarvealueen piiriin.

Yksi rakennusprojektin tärkeimmistä vaiheista on suunnittelu, joka määrittelee valmiin talon toimivuuden, ulkonäön ja hintatason. Suunnitteluun on syytä varata riittävästi aikaa, sillä yleensä ensimmäiset luonnokset eivät vielä ole parhaita mahdollisia. Eteen tulee useita haasteita, mutta oikeanlaisella suhtautumisella ne voidaan muuttaa ongelmista mahdollisuuksiksi.

2 SUUNNITTELUPROSESSIN VAIHEET

2.1 Rakennuslupa

Rakennusluvan hakemisprosessi riippuu siitä, sijaitseeko tontti kaava-alueella vai sen ulkopuolella. Kaava-alueelle rakennettaessa hankkeeseen ryhtyvän on toimitettava paikalliseen rakennusvalvontaan lupapiirustukset tulevasta rakennuksesta. Lupapiirustussarja sisältää asemapiirroksen, pohjakuvat kaikista kerrostasoista, julkisivut materiaali- ja värimerkinnöillä sekä leikkauskuvan tärkeimpien rakennusosien rakenneselitteillä. Lisäksi rakennuslupahakemuksen liitteiksi tarvitaan lukuisia erilaisia selvityksiä ja lausuntoja. Hankkeen koon kasvaessa myös liitteiden määrä kasvaa jonkin verran.

Mikäli tontti ei sijaitse asemakaava-alueella, edellyttää rakennushanke suunnittelutarveratkaisua tai poikkeamispäätöstä. Poikkeamispäätös tarvitaan myös rantaan rakennettaessa ja silloin, jos suunnittelutarke ei täytä tonttia koskevia asemakaavamääräyksiä.

2.1.1 Suunnittelutarveratkaisu

Opinnäytetyön aiheena oleva tontti sijaitsee suunnittelutarvealueella. Kaavoittamattomilla alueilla on erikseen määritelty suunnittelutarvealueet, joiden tarkoitus on estää kyseisten alueiden haitallista kehitystä. Tällaiset alueet sijaitsevat usein kaava-alueiden läheisyydessä. Suunnittelutarvealueilla pyritään mahdollistamaan kaavoitetun alueen levittäytyminen ilman, että yksittäinen rakennushanke alun perin kaavoittamattomalla alueella kaventaisi merkittävästi kaavoituksen luomia mahdollisuuksia. Suunnittelutarve koskee pääasiassa vain uudisrakennuksia, mutta myös olemassa oleva rakennus saattaa vaatia sitä merkittävän laajennuksen yhteydessä. (Suunnittelutarveratkaisu, ELY-keskus, 2014)

Suunnittelutarveratkaisun hakija täyttää hakemuksen, joka toimitetaan liitteineen kunnalle. Liitteiksi hakemukseen tarvitaan karttaote, selvitys tontin omistus- tai hallintaoikeudesta, alustava asemapiirros ja naapurienkuulemislomake. Käsiteltyään hakemuksen kunta antaa joko hyväksyvän tai kielteisen päätöksen. Mikäli päätös on hyväksyvä, tontille myönnetään rakennuslupa. (Poikkeusluvat ja suunnittelutarveratkaisut, Sastamalan kaupunki)

Myönteinen päätös edellyttää useiden reunaehtojen täyttymistä. Tontin on sovelluttava haluttuun rakennushankkeeseen niin kokonsa, maaperänsä kuin melutasonsakin puolesta. Vastaavasti myös suunniteltavan rakennuksen on oltava sopusuhtainen ja ympäristöön sopiva ilman, että se aiheuttaa minkäänlaista haittaa erityisiä luontoarvoja sisältäville alueille. Hanke ei myöskään saa aiheuttaa naapureille merkittävää häiriötä liikenteen tai melun muodossa. Huomionarvoinen seikka on myös tontin vaatimat infrarakenteet. Rakennuspaikalle on pystyttävä järjestämään kelvollinen tie ja vedensaanti. Lisäksi jätevesille tulee olla käsittelykeino ilman ympäristölle aiheutuvaa haittaa. Tie- ja vesijärjestelyt eivät saa aiheuttaa kunnalle merkittäviä kustannuksia. (Suunnittelutarveratkaisu, ELY-keskus, 2014)

2.2 Asemakaava ja rakentamistapaohje

Kaupunkialueelle rakennettaessa asemakaava saattaa määrätä hyvinkin paljon rakennukseen ja tontinkäyttöön liittyviä asioita. Tavallisia kaavan määrittämiä rajoitteita ovat mm. rakennusoikeus, rakennusalue, kerrosluku ja katon harjan suunta. Asemakaava on määräävä tekijä, eikä siitä lähtökohtaisesti saa poiketa. Tarvittaessa voidaan kuitenkin hakea poikkeamislupaa, mikäli siihen on jokin perusteltu syy.

Toisinaan asuinalueilla on olemassa myös rakentamistapaohje. Se sisältää suosituksia esimerkiksi rakennusten kattomuodoista, materiaaleista ja väriytyksestä. Myös piha-alueiden käyttö ja tonttien rajaaminen kuuluvat rakentamistapaohjeeseen. Kyseistä asiakirjaa ei kuitenkaan ole pakko täysin noudattaa, sillä se ei ole asemakaavan tapaan määräävä. Sen tarkoituksena on luoda asuinalueista yhtenäisiä kokonaisuuksia.

Kun rakennetaan kaavoittamattomalle alueelle, ei rakentamiselle ole läheskään yhtä useita rajoitteita kuin kaavoitetuilla alueilla. Rakentamistapaohjeita ei tällaisilla seuduilla esiinny, eikä tulevien rakennusten ulkonäköä määrää periaatteessa mikään muu kuin asiakkaan toiveet ja tontille myönnetty rakennusoikeus.

2.2.1 Poikkeamislupa

Mikäli tontti sijaitsee sekä asemakaava- että suunnittelutarvealueen ulkopuolella, tarvitaan rakennusluvan saamiseksi poikkeamispäätös. Hakemus poikkeamisesta toimitetaan kunnalle tarvittavien liitteiden kanssa, minkä jälkeen kunta antaa joko myöntävän tai kieltävän päätöksen. (Poikkeamisluvan myöntämisen edellytykset, 2013)

Myönteisen päätöksen saaminen edellyttää maankäyttö- ja rakennuslaissa määriteltyjen ehtojen täyttymistä. Myönnettävä lupa ei saa haitata kaavoitusta eikä luonnon tai rakennetun ympäristön suojelua koskevia tavoitteita. Luvan saaminen ei myöskään saa johtaa sellaiseen rakentamiseen, josta aiheutuisi merkittäviä vaikutuksia ympäristölle. (Poikkeamisluvan myöntämisen edellytykset, 2013)

Toisinaan poikkeamisluvan myöntäminen edellyttää tiettyjen ehtojen täyttämistä, jolloin voidaan myöntää ehdollinen poikkeamispäätös. Tämä tarkoittaa sitä, että päätös on lainvoimainen vain ennalta määrättyjen ehtojen täytyessä. Ehdot voivat liittyä mm. rakentamistaisyyteen rannasta, puuston ja muun kasvillisuuden säilyttämiseen, kerroslukuun tai –alaan sekä jätevesien ja kulkuyhteyksien järjestämiseen. (Poikkeamisluvan myöntämisen edellytykset, 2013)

Opinnäytetyön aiheena olevalle tontille on haettu poikkeamislupaa. Alue on aiemmin ollut osa suurempaa tonttia, ja kaupan ehtona on ollut se, että kyseiselle määräalalle myönnetään poikkeamislupa asuinrakennuksen rakentamista varten. Lisäksi tontti sijaitsee ranta-alueella, mikä vaatii jo sinällään usein poikkeamisluvan hakemista.

2.3 Suunnittelu

2.3.1 Suunnittelun tavoitteet

Suunnittelijan ja asiakkaan tulee keskustella rakennusprojektin tavoitteista. Asiakkaan olisi hyvä kuvailla mahdollisimman tarkasti tulevan kotinsa käytön kannalta oleelliset asiat, kuten tarpeelliset huoneet ja niiden suuntaa-antavat neliömäärät. On tärkeää selvittää myös mahdolliset kulkuyhteystarpeet eri tilojen välillä. Talon ulkonäön määrittely

kuuluu olennaisesti suunnitteluun, eikä kaavoitetun alueen ulkopuolelle rakennettaessa rakennuksen ulkoasulle ole yhtä tarkkoja määräyksiä verrattuna kaava-alueella sijaitseviin tontteihin. Mahdollisuuksia on paljon, joten asiakkaan on oleellista selvittää suunnittelijalle, minkä tyylistä lopputulosta haetaan.

2.3.2 Käynti tontilla

Ennen kuin hankkeesta on piirretty vielä yhtäkään luonnosta, on suunnittelijan aiheellista käydä tontilla. Erityisesti rinnetontit ja muut vastaavia erityispiirteitä sisältävät suunnittelualueet vaativat tarkempaa tutustumista, sillä maastonmuotojen hyödyntäminen on sekä kustannustehokasta että ympäristöön soveltuvuuden kannalta oleellista.

Myös tontin ympäristöön on syytä kiinnittää huomiota. Rakennusten sijoitteluun vaikuttaa hyvin paljon naapuritonttien rakennukset sekä läheiset autotiet. Teiden sijainti vaikuttaa varsinkin autopaikkojen suunnitteluun, ja sitä kautta myös päärakennuksen sijaintiin. Mikäli naapuritonttien rakennukset ovat kovin lähellä rajaa, täytyy huomioida palomääräyksistä aiheutuvat etäisyysvaatimukset.

Rakentamiseen vaikuttaa paljon sekä taloudelliselta että rakenteelliselta kannalta tontin pohjaolosuhteet. Maaston laatu vaikuttaa suoraan perustamistapaan, joka puolestaan vaikuttaa talon kokonaiskustannuksiin. Pohjavesialueilla pohjaveden korkeus on oleellinen tieto talon rakenteita suunniteltaessa.

2.3.3 Rakennusten sijoittaminen tontille

Varsinaisen suunnittelutyön päästyä käyntiin ensimmäinen vaihe on rakennuksen sijoittelu tontilla. Sijoituspaikan tulisi olla mahdollisimman edullinen niin ilmansuunniltaan kuin näkymiltäänkin. Mikroilmasto onkin tärkeä lähtökohta suunnittelussa. Se vaikuttaa rakennusten sijoittelun lisäksi terassien, parvekkeiden ja ulko-oleskelualueiden sijaintiin suhteessa rakennuksiin. Näille paras suunta on auringon puolella, mutta tuulen kannalta suojainen sijainti on aivan yhtä tärkeä. Kaiken lisäksi oleskelualueet tulisi suunnata mahdollisuuksien mukaan aukeamaan kohti parhaita näkymiä. Varsinkin rantatonteilla tilanne

on haastava, sillä järvi tarjoaa parhaiden näkymien lisäksi tarvetta tuulensuojalle. Metsäisillä tonteilla tuulensuojana toimii rakenteellisten ratkaisujen lisäksi tontin kasvillisuus. Se voi kuitenkin myös peittää parhaita näkymiä, joten etenkin tällaisissa tapauksissa tulisi löytää paras mahdollinen kompromissi kasvillisuuden säilyttämisen ja näkymien avaamisen välille.

Talon sijoitus voi joko parantaa tontin käyttöä tai huonosti suunnitellussa tapauksessa heikentää sitä. Ideaalitulanteessa talo rajaa pihan yksityiseen ja puoliyksityiseen osaan. Puoliyksityinen tila toimii sisääntulopihana ja on yleensä yksityistä puolta huomattavasti pienempi. Yksityisestä pihasta halutaan yleensä julkista pihaa suurempi, ja se kannattaa pyrkiä sijoittamaan talon aurinkoiselle puolelle. On tarkoituksenmukaista saada pääraakennus ja mahdolliset talousrakennukset rajaamaan pihan yksityisyyttä siten, etteivät ne varjosta oleskelualueita.

2.3.4 Rakennuksen pohjaratkaisun luonnostelu

Pohjaratkaisun suunnittelun ja huoneiden sijoittelun lähtökohtina toimivat niin ilman suunnat kuin maisematkin sekä tietysti asiakkaan toiveet ja tarpeet. Huoneiden mitoittamisessa esimerkiksi asutosuunnittelun RT-kortit ovat hyödyllisiä, sillä on tärkeää pitää huolta tilojen riittävästä koosta. Tarpeeksi isot tilat eivät vielä yksinään riitä, sillä huoneiden täytyy olla lisäksi käyttökelpoisia ja tarkoituksenmukaisesti kalustettavia. Myös tontille myönnetyn rakennusoikeuden rajat tulevat jossain vaiheessa vastaan. Tilojen tulisi olla siinä määrin tehokkaita, että ne pystyvät täyttämään niille asetetut vaatimukset viemättä kuitenkaan kohtuuttomasti ylimääräistä tilaa. Huoneiden kalustettavuuden pohtimisesta on huomattavasti apua toimivan lopputuloksen kannalta. Jos suunnittelija ei itseskään pysty asettelemaan tarvittavia huonekaluja suunnittelemaansa tilaan, tuskin asiakkaan siihen pystyy. Tällaiseen tilanteeseen päädyttyäessä on syytä muuttaa ratkaisuja toimivampaan suuntaan.

Ensimmäinen suunnitteluversio ei useinkaan ole paras mahdollinen, joten siihen ei kannata tyytyä. Vaihtoehtoja on syytä valmistella useampia ja poimia lopulliseen asiakkaalle esiteltävään versioon kaikkien vaihtoehtojen parhaat puolet. Monesti pientaloasiakkaat ovat jo etukäteen itse suunnitelleet mieleisensä pohjapiirustuksen. Tällaisissa tapauksissa

asiakkaan omat ajatukset ovat hyvä lähtökohta, mutta ne ovat vain harvoin suoraan toteuttamiskelpoisia. Suunnittelijan tehtävä on pitää huoli siitä, että lopputulos on hyvä myös niiltä osin, mitä asiakas ei itse ole välttämättä tullut edes ajatelleeksi. Lisäksi valmiin talon tulee täyttää joukko turvallisuusmääräyksiä, joiden toteutuminen suunnittelijan on varmistettava.

Kun luonnokset ovat valmiita, asiakas saa kertoa niistä oman mielipiteensä. Tarvittaessa luonnoksiin tehdään asiakkaan toiveiden mukaisia muutoksia pitäen samalla mielessä valmiin talon toteutettavuus. Kun sekä asiakas että suunnittelijan ovat tyytyväisiä luonnoksiin, voidaan aloittaa lupakuvien tekeminen. Valmiit lupakuvat toimitetaan rakennusvalvontaan liitteineen jatkokäsittelyä varten.

3 HAASTEET JA MAHDOLLISUUDET

3.1 Ilmansuunnat

Yleisesti ajatellaan, että paras ilmansuunta asunnon pääikkunoille on automaattisesti etelän ja lännen puoli. Syynä tähän on aurinko, joka paistaa keskipäivällä etelästä ja liikkuu iltaa kohti mentäessä länteen. Toisinaan voi kuitenkin käydä niin, etteivät tontin tarjoamat mahdollisuudet kulje käsi kädessä yleisesti hyväksi havaittujen käytäntöjen kanssa.

Opinnäytetyössä käsiteltävän tontin (kuva 1) kohdalla edullisin ilmansuunta on täysin päinvastaisella puolella kuin maisemallisesti paras suunta. Tontin koillispuolella sijaitsee järvi, jonka suuntaan tontin korkeimmalta kohdalta on hyvät näkymät. Niinpä asuinrakennuksen pääikkunoille paras suunta on auringosta huolimatta koillisessa. Siltikään aurinkoista puolta ei pidä jättää huomioimatta, sillä etelän ja lännen suunnalta tulee huomattavasti enemmän luonnonvaloa kuin pohjoisesta ja idästä. Näin ollen kaikista paras vaihtoehto on suunnitella oleskelutilat siten, että ne avautuvat samaan aikaan sekä maisemallisesti että ilmansuunnallisesti parhaisiin suuntiin. Tällaisella ratkaisulla saadaan hyödynnettyä tontin tarjoamat mahdollisuudet joutumatta kuitenkaan tinkimään auringon valosta.

KUVA 1. Käsiteltävä tontti on esitetty kuvassa rasterilla.

(<https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>, 2018, muokattu)

Tontilta avautuvien näkymien ja auringon suunnan välinen ristiriita ei kuitenkaan ole välttämättä huono asia. Kun suuret pääikkunat avautuvat pohjoisen ja idän suuntaan, ne eivät aiheuta helteisenäkään kesäpäivänä asunnon ylikuumentamista.

3.2 Rinnetontti

Kun aletaan suunnitella rakennusta rinnetontille, täytyy heti alussa kiinnittää erityistä huomiota rakennuksen sijoitteluun. Maastonmuodot vaikuttavat oleellisesti siihen, mihin kohtiin voidaan sijoittaa sisäänkäyntejä, terasseja ja parvekkeita.

Rakennuspaikkana rinne tarjoaa haasteiden lisäksi myös mahdollisuuksia. Monissa rinneratkaisuissa on kellari, johon voi maaston laskemisen ansiosta rakentaa esimerkiksi autotallin. Jos maasto laskee riittävästi, voi samaan tasoon sijoittaa myös asuinhuoneita. Kellarin rakentaminen on muutenkin tilaisuuden tullen järkevää, sillä se mahdollistaa asumisen aputilojen sijoittamisen sellaisiin tiloihin, jotka eivät kuluta rakennusoikeutta. Lisäksi kellarin rakentamiskustannukset ovat neliötä kohden pienemmät kuin maanpäällisen kerroksen vastaavat kulut.

Opinnäytetyön aiheena olevalla tontilla rakennusalue rajautuu siten, ettei päärakennusta pysty sijoittamaan kovin jyrkkään kohtaan. Rinteen hyödyntäminen alueen sisällä kuitenkin onnistuu, joten tätä mahdollisuutta ei ole syytä jättää käyttämättä. Tässä tapauksessa rinne on hyödynnetty siten, että autolla, mönkijällä tai muulla kulkuneuvolla pääsee kellarissa olevaan harrastetilaan. Lisäksi maanpinnan alapuolella oleviin pesutiloihin on saatu tuuletusikkunat.

3.2.1 Esteettömyys

Tontin suuret korkeusvaihtelut aiheuttavat merkittäviä haasteita esteettömyyden kannalta. Erityisen tärkeää on varmistaa esteetön kulkureitti maanpinnan tasolta asuinrakennuksen pääkerrokseen. Esteetön kulkumahdollisuus myös talon ympäristössä ja muissa kerroksissa on eduksi.

Rinteen mahdollistama kulku monesta eri tasosta rakennukseen voi olla liikkumisesteiselle jopa hyvä asia. Jos kulku esimerkiksi kellarissa olevalle ulko-ovelle voidaan järjestää riittävän loivia reittejä pitkin ulkokautta, voi kellarin tiloihin kulkea myös sellainen henkilö, joka ei sisäkautta sinne pääsisi ilman hissiä.

3.3 Asukasperheen koko

Kun kyseessä on asuinrakennus, vaikuttaa tulevien asukkaiden määrä oleellisesti suunnitteluun. Mitä suurempi perhe rakennukseen muuttaa, sitä enemmän tilojen toimivuus ja talon sisäiset kulkuyhteyden korostuvat. Lisäksi asukkaiden määrä on suoraan sidoksissa tavaroiden ja esimerkiksi muodostuvan pyykin määrään.

3.3.1 Talon sisäiset kulkureitit

Oleskelutiloihin on hyvä jättää rauhallinen nurkkaus, jonka läpi ei kulje jatkuvassa käytössä olevaa kulkureittiä. Toisaalta taas varsinaisten vain kulkemiselle tarkoitettujen käytävöiden liiallista suunnittelua tulee välttää, sillä niihin kuluva tila tuo vain hukkaneliöitä.

Useammassa tasossa olevissa asunnoissa portaiden sijainti määrittää melko paljon kulkureittejä. Portaikko on hyvä sijoittaa keskeiselle paikalle, ettei mistään talon osasta olisi kohtuuttoman pitkää matkaa portaisiin ja sitä kautta muihin kerroksiin. Tämä myös vähentää omalta osaltaan kulkutiloihin kuluvia hukkaneliöitä. Rappuset ovat asunnoissa potentiaalisia vaaranpaikkoja tasoeroista johtuen. Niinpä riittävä valaistus on tarpeen, eikä portaan sijoittaminen ulkoseinää vasten ole ollenkaan huono vaihtoehto ikkunamahdollisuudesta johtuen.

3.3.2 Säilytys- ja kodinhoitotilat

Mitä enemmän on asukkaita, sen enemmän tarvitaan säilytystilaa. Esimerkiksi eteiseen tarvittavien kaappien määrä riippuu siitä, monenko hengen talous on kyseessä. Myös erilaiset harrastusvälineet saattavat lajista riippuen viedä paljonkin tilaa. Varasto- ja kaappitilan kanssa käsi kädessä kulkee myös pyykin määrä. Kun pyykkiä muodostuu suurissa perheissä moninkertaisesti pienempiin perheisiin verrattuna, on pyykinkäsittelytiloillakin entistä suurempi merkitys.

Opinnäytetyön aiheena olevassa talossa tulee asumaan kuusihenkkinen perhe. Niinpä arkisäännöksen yhteyteen täytyy saada mahtumaan peräti 12 normaalikokoista vaatekaappia. Myös kodinhoitohuone vaatii normaalia pientalokohdetta huomattavasti enemmän huomiota, sillä sinnekin tarvitaan runsaasti kaappitilaa ja mm. kaksi pesutornia.

3.4 Asiakkaan odotukset

Yksityishenkilöille tulevaa asuinrakennusta suunniteltaessa yksi merkittävimmistä talon ulkonäköä ja toiminnallisuutta ohjaavista tekijöistä on asiakkaan omat toiveet ja tarpeet. Suunnittelijan tehtävänä on sovittaa asetetut tavoitteet toisiinsa ja luoda niistä toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Asiakkaiden asettamat toiveet koskevat usein huoneiden kokoa, määrää ja suhdetta toisiinsa. Näiden lisäksi suunnittelussa täytyy ottaa huomioon lukuisia yksityiskohtia, jotta lopputulos täyttää kaikki vaatimukset niin esteettömyyden kuin asuimisturvallisuudenkin kannalta. Suunnittelija on vastuussa valmiiden piirustusten sisältämisestä ratkaisuihin ja niiden toimivuudesta. Asiakkaalle täytyy myös tarvittaessa osata selvittää erilaisten määräysten ja asetusten vaikutus suunnitteluun, jotta lopputuloksesta saadaan laadukas ja toteuttamiskelpoinen.

Toisinaan tulevilla asukkailla voi olla hieman erikoisempiakin näkemyksiä talostaan. Vaikka sinänsä asiakas on aina oikeassa, on järkevää ottaa huomioon tavallisesta poikkeavien ratkaisujen mahdollinen vaikutus talon jälleenmyyntiarvoon ja muuntojoustavuuteen. Vaikkei asiakas olisikaan aikeissa myydä taloaan ikinä eteenpäin, kannattaa kaikkeen varautua. Lisäksi elämäntilanteet voivat yllättäen muuttua, jolloin asunnon muuntojoustavuus voi parhaimmillaan säästää asukkaat jopa uuden kodin hankkimisen aiheuttamalta vaivalta.

4 SUUNNITELMAN ESITTELY

4.1 Lähtötiedot

Suunnittelualueena on noin kahden hehtaarin kokoinen rinnetontti järven rannalla. Rakennusoikeutta tontille on myönnetty yhteensä 400 m², josta on tarkoitus käyttää 280 m² asuinrakennukseen, 70 m² talousrakennukseen ja 50 m² rantasaunaan. Rakennukset toteutetaan kivirakenteisina ja maastonmuotoihin soveltuvina.

Tontti sijaitsee Sastamalassa lähellä keskustaa. Alue ei kuulu asemakaava-alueelle, mutta vaatii suunnittelutarveratkaisun hakemista. Lisäksi tarvitaan poikkeamislupaa rantarakentamisen vuoksi.

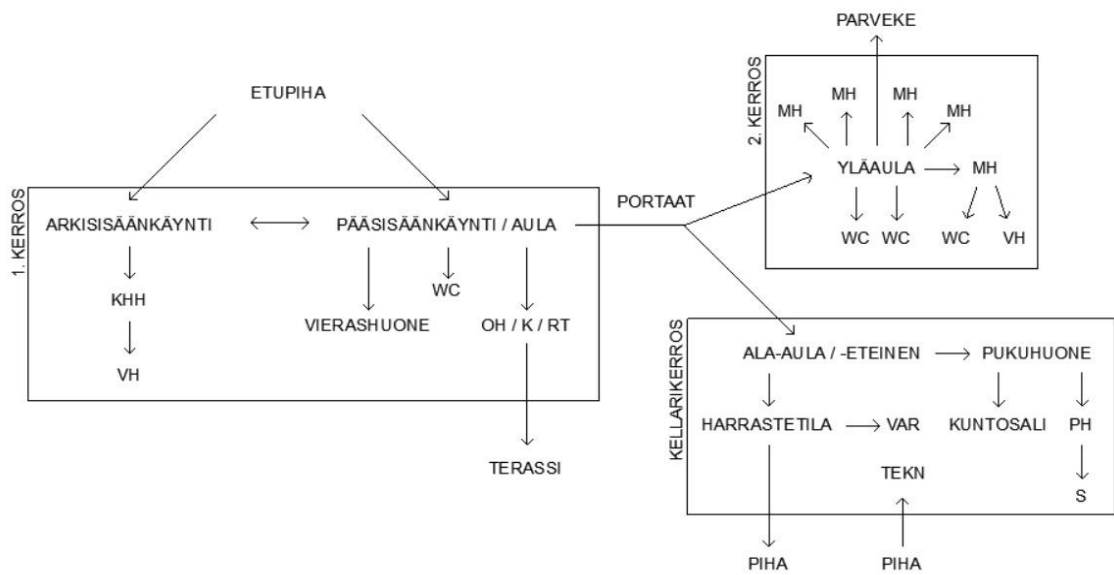
4.1.1 Asiakkaan toiveet

Kellarikerrokseen halutaan harrastetilaa, johon on suora kulkuyhteys ulkoa nosto-oven kautta. Lisäksi halutaan suuri varasto, kuntosali ja isot pesutilat (kuvio 1). Kellarin pesutiloihin kuuluu sauna ja pesuhuone neljällä suihkulla.

Ensimmäiseen kerrokseen tulee talon pääsisäänkäynti, josta on yhteys avaraan aulaan. Aulasta lähtevät suurella ikkunalla varustetut portaat sekä ylös että alas. Pääsisäänkäynnin lisäksi tarvitaan arkieteinen, johon tulee mahtua 12 kappaletta 60 cm levyisiä kaappeja. Arkisisäänkäynnin yhteyteen tulee kodinhoituhuone, johon tarvitaan kaksi pesutornia, pyykinkuivaustilaa, tila mankelille ja silityslaudalle sekä kaappeja. Kodinhoituhuoneen yhteyteen halutaan myös vaatehuone. Lisäksi ensimmäiseen kerrokseen tulevat keittiö suurella saarekkeella, kymmenen hengen ruokailutila, olohuone järvinäköalalla, vierashuone ja wc (kuvio 1).

Yläkertaan halutaan yhteensä viisi makuuhuonetta, joista yksi on muita suurempi. Suurimman makuuhuoneen yhteyteen tulee mahdollisesti oma vaatehuone ja wc. Yhteensä yläkertaan halutaan 2-3 wc-tilaa (kuvio 1). Yläaulan tulisi olla avara ja avautua mielellään sekä järvelle että aurinkoiseen ilmansuuntaan. Taloon halutaan mahdollisimman paljon

liukuovia tavallisten ovien sijaan, sillä ne säästävät tilaa. Ensimmäisen kerroksen oleskelutiloihin tulisi sijoittaa takka.

KUVIO 1. Kaavio tilojen välisistä yhteyksistä

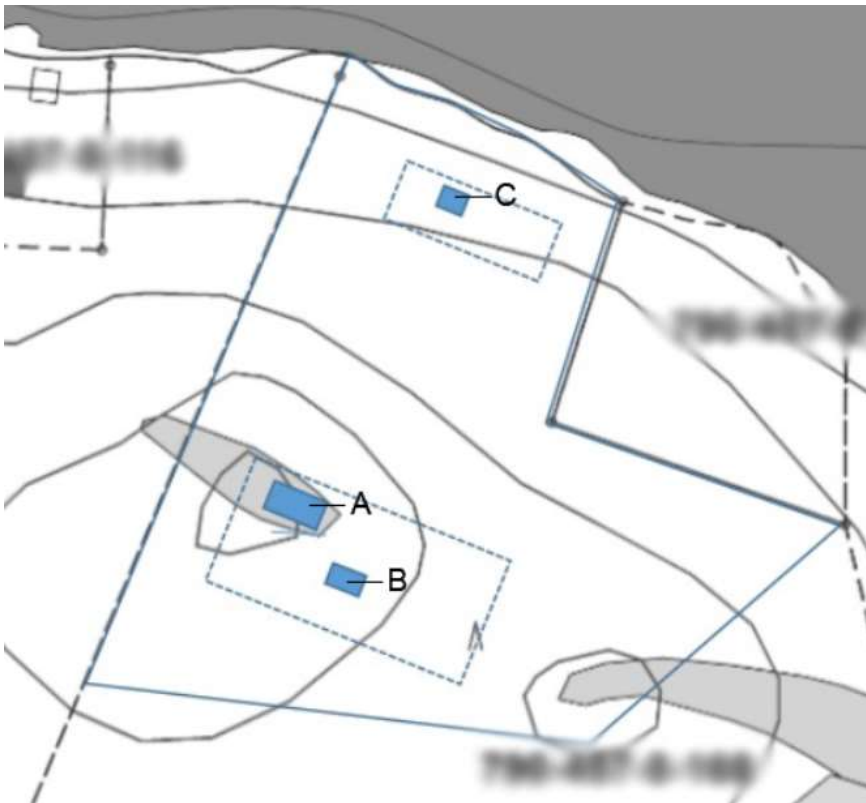
Kaikki rakennukset rakennetaan betoniharkoista, jotka pinnoitetaan rappamalla. Asiakkaan toiveena on tummahko julkisivuväri, jonka avulla rakennukset saadaan paremmin sulautumaan ympäristöönsä. Ikkunoista halutaan suuret, jotta valon lisäksi myös ympäröivä luonto näkyisi monesta suunnasta sisälle oleskelutiloihin.

4.2 Suunnitteluratkaisu

Suunnittelun pyrkimyksenä oli ottaa mahdollisuuksien mukaan kaikki asiakkaan erityistoiveet huomioon siten, että niistä saa yhdistettyä toimivan kokonaisuuden. Erilaisia pohjavaihtoehtoja on useampi, ja niistä viimeisin pyrkii yhdistämään kaikkien edeltäneiden vaihtoehtojen hyvät puolet jättäen samalla pois kaikki toimimattomat ratkaisut. (Liite 1.)

4.2.1 Rakennusten sijoittelu tontilla

Rakennuksille on määrätty ennalta rakennusalueet, joiden sisällä tulee pysyä (kuva 2). Tässä tapauksessa rakennusalueet ovat tontin omistajan itse hahmottelemia, mutta kaupungin hyväksyvän päätöksen myötä niistä on tullut sitovia. Päärakennus (kuvassa A) ja talousrakennus (B) tulevat mäen päälle vähintään 15 m etäisyydelle tontin rajoista. Rantasaunalle (C) on varattu oma rakennusalue lähempää järveä. Etäisyys saunan ja rannan välillä on oltava vähintään 20 m.

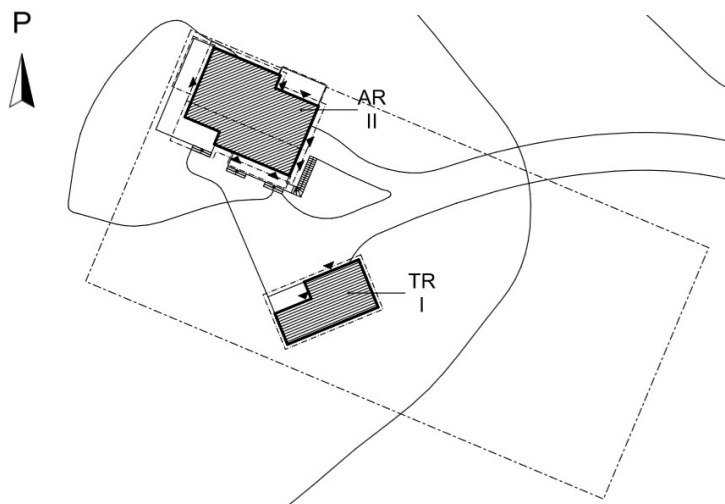

KUVA 2. Alustava asemapiirros, jossa näkyy rakennusalueet ja rakennusten suurpiirteiset paikat

(Tontin poikkeamislupa, Sastamalan ympäristölautakunta 2017, muokattu)

Päärakennus on sijoitettu aivan rakennusalueen pohjoisreunaan siten, että sieltä muodostuu hyvät näkymät alas järvelle. Samalla talo rajaa tontin eteläpuoleista aluetta estäen järven suunnasta puhaltavaa tuulta pääsemästä pihaan aurinkoisimpaan osaan. Talousrakennus sijaitsee aivan päärakennuksen vieressä ja toimii näkösuojana aurinkoisen etupihaan ja puoliyksityisen sisääntulopihaan välillä. Yhdessä nämä kaksi rakennusta muodostavat mukavaan oleskeluun soveltuvan piha-alueen talon lounaispuolelle. Talousrakennus

asettuu vinoon päärakennukseen nähden. Päälimmäisenä syynä tähän ovat alueen luontaiset maastonmuodot, mutta samalla rakennukset toimivat myös paremmin etupihaa rajaavina elementteinä (kuva 3).

KUVA 3. Osa asemapiirroksen alustavasta luonnoksesta, 1:1000

Saunarakennus sijoittuu tontilla alemmas lähelle järveä. Jyrkähkön tontin ja ympäröivän puuston ansiosta rantasaunan ympäristö on melko rauhallista ja yksityistä. Kulku ranta-alueelle ei tosin välttämättä ole esteetön, sillä jyrkässä rinteessä kulkuesteille sopivan reitin toteuttaminen ilman mittavia muutostöitä on hankalaa. Pihan toivotaan säilyvän pääasiassa luonnontilaisena, mikä omalta osaltaan myös auttaa rakennuksia sulautumaan ympäristöönsä. Säilytettävä puusto luo myös rantaolosuhteissa tarvittavaa tuulensuojaa.

4.2.2 Asuinrakennus

Kaikkia laadittuja pohjaratkaisuja yhdistävät tietyt tärkeinä pidetyt ominaisuudet. Nämä yhtäläisyydet ovat perustana talon käytännöllisyydelle ja esteettiselle miellyttävyydelle. Tällaisia tärkeitä ominaisuuksia ovat käytettävyys, avaruus ja valoisuus. Myös näkymät ulos luontoon ovat suuressa roolissa.

Jokaisessa vaihtoehdossa heti pääsisäänkäynniltä avautuu pitkä näkymä alakerran läpi järvimaisemaan. Oleskelutiloista puolestaan on tehty tarkoituksellisesti avaria ja moneen ilmansuuntaan avautuvia. Kaikissa vaihtoehdoissa olohuoneessa on vaihteleva määrä

kahden kerroksen korkuista tilaa, jotta järven puolelle saadaan suuret ikkunat. Nämä ikkunat kulkevat mukana jokaisessa vaihtoehdossa, sillä talon koillispuolella ne ovat suojassa lämpimältä auringonpaisteelta ja avaavat toivottuja näkymiä järvelle.

Eteinen on avara ja portaikon isoista ikkunoista saadaan eteistiloihin luonnonvaloa. Asunnon pääsisäänkäynniltä avautuva näkymä toimii ikään kuin asunnon ensivaikutelman luoja, joten sen on syytä olla edustava ja harkittu. Portaikko on pidetty keskeisellä paikalla, mutta kuitenkin ulkoseinää vasten ikkunamahdollisuuden säilyttämiseksi.

Portaiden lisäksi vierashuone ja wc ovat pääsisäänkäynnin lähistöllä, mutta kuitenkin hieman syrjässä. Ne ovat lähellä toisiaan ja helposti saavutettavissa, mutta eivät kuitenkaan oleskelutiloista katsottuna suoraan näkyvillä. Hieman sivummalla ensimmäisessä kerroksessa on arkisisäänkäynti ja kodinhoitotilat. Tämä yksityisempi puoli on toteutettu mahdollisimman käytännölliseksi ja toimivaksi luonnonvaloa ja järvinäkymiä kuitenkin unohtamatta.

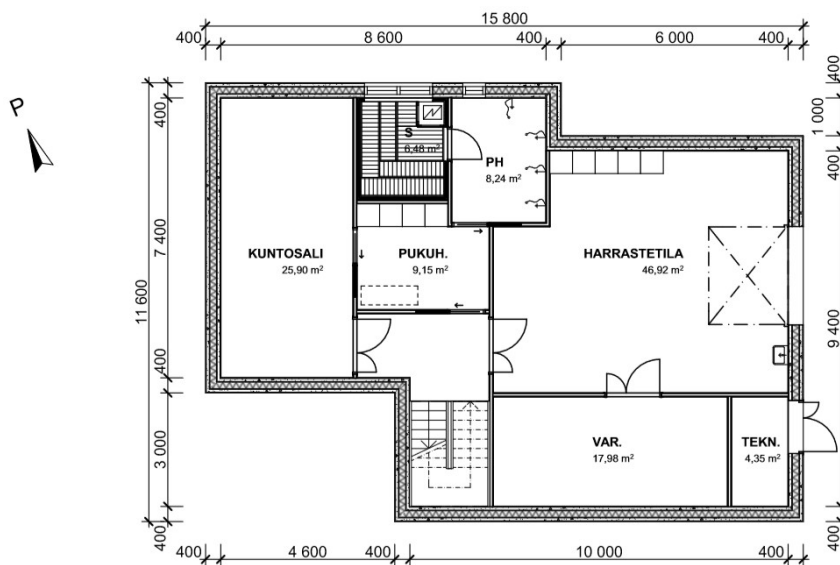
Kellarissa suunnittelun määrittävin tekijä on harrastetilaan tarvittava nosto-ovi, jonka seurauksena harrastetilan paikka on kaikissa vaihtoehdoissa sama. Toinen kellarin jokaisessa versiossa toistuva tekijä on saunan sijoitus järven puoleiselle seinustalle. Tässä ratkaisussa perusteena on mahdollisuus ikkunalle. Myös pesuhuone on usein samalla seinustalla samasta syystä.

Toisessa kerroksessa huomionarvoinen asia on aulan avaruus ja valoisuus. Talon päädyt täyttyvät makuuhuoneista, joten niiden kautta aulaan ei saada valoa. Asiakkaan toiveena on järvelle avautuva toisen kerroksen oleskelutila, mutta pelkästään koillisen puolella olevat ikkunat tuskin toisivat riittävästi valoa koko yläaulaan. Niinpä aula on säilytetty jokaisessa vaihtoehdossa kahteen suuntaan aukeavana, jolloin pimeiden ja ikkunattomien tilojen osuus on minimoitu.

Terassit ja parvekkeet ovat talon julkisivuja silmällä pitäen suuressa roolissa. Pyrkimyksenä on ollut se, että sekä järven että auringon puolella on katettuja ulko-oleskelutiloja. Parvekkeet on suunniteltu lasitettaviksi ja osa terassialueista myös. Tällä saavutetaan tarvittaessa riittävä tuulensuoja, sillä rakennuspaikka mäen päällä järven rannalla ehdottomasti vaatii sitä.

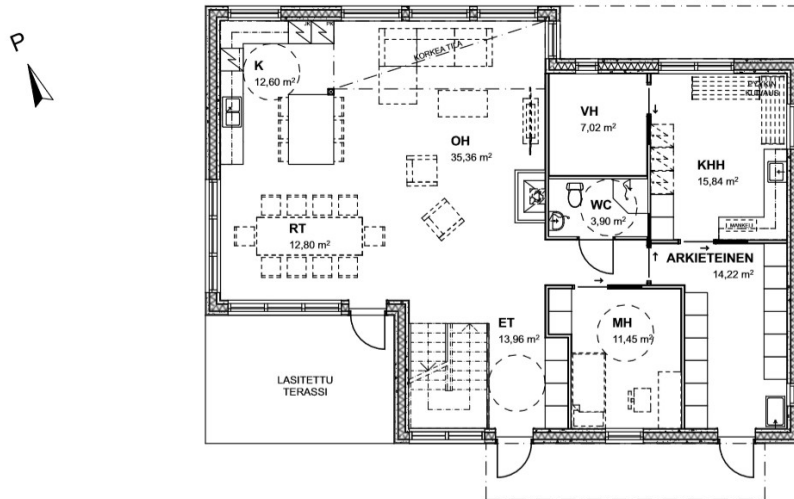
4.2.3 Asuinrakennuksen ensimmäinen versio

Ensimmäisen version kellarikerroksessa (kuva 4) yksi onnistuneimmista kohdista ovat pesutilat. Saunan ja pesuhuoneen sijainti mahdollistaa niihin tuuletusikkunat myös maastonmuotojen puolesta. Harrastetila on osittain onnistunut. Se on tilava ja avara, mutta pesuhuoneen sijoittelu aiheuttaa tilaan ylimääräisiä kulmia. Harrastetila olisi käytännöllisemmän muotoinen, mikäli se olisi pohjaltaan suorakulmio. Toisaalta tämän kokoluokan tiloissa ylimääräiset kulmat eivät välttämättä ole kovin suuri ongelma.

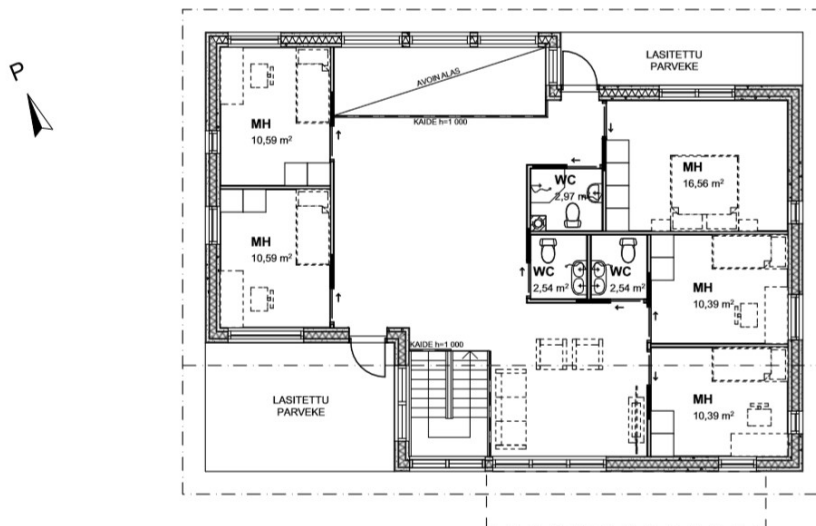
KUVA 4. Ensimmäisen version kellarikerros, 1:200

Ensimmäisessä kerroksessa (kuva 5) on monia onnistuneita ratkaisuja, mutta myös monia myöhemmissä versioissa korjattuja epäkohtia. Esimerkiksi arkieteinen on kaappien suuren määrän takia melko pimeä. Myös varsinainen eteinen on ehkä hieman käytävämainen, eikä siellä ole juuri tilaa penkille, lipastolle tai muulle eteisessä hyödylliselle huonekalulle.

KUVA 5. Ensimmäisen version ensimmäinen kerros, 1:200

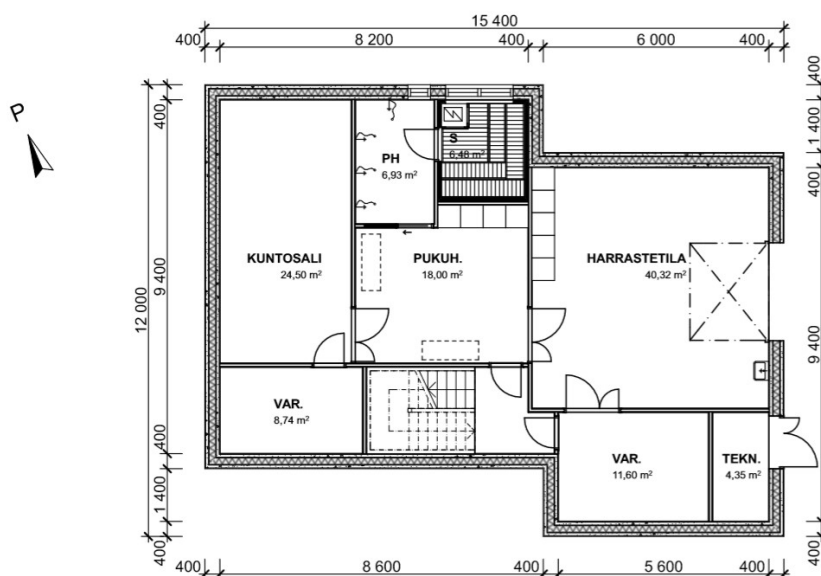
Toisessa kerroksessa (kuva 6) hyviä puolia ovat talon kummallakin puolella sijaitsevat parvekkeet ja aulan avaruus. Muuten tämän version yläkerta on hieman epäonnistunut. Aula on hankalan muotoinen lukuisine kulmineen, eikä toivottua vaatehuonetta saatu mahtumaan vanhempien makuuhuoneen yhteyteen millään käytännöllisellä tavalla.

KUVA 6. Ensimmäisen version toinen kerros, 1:200

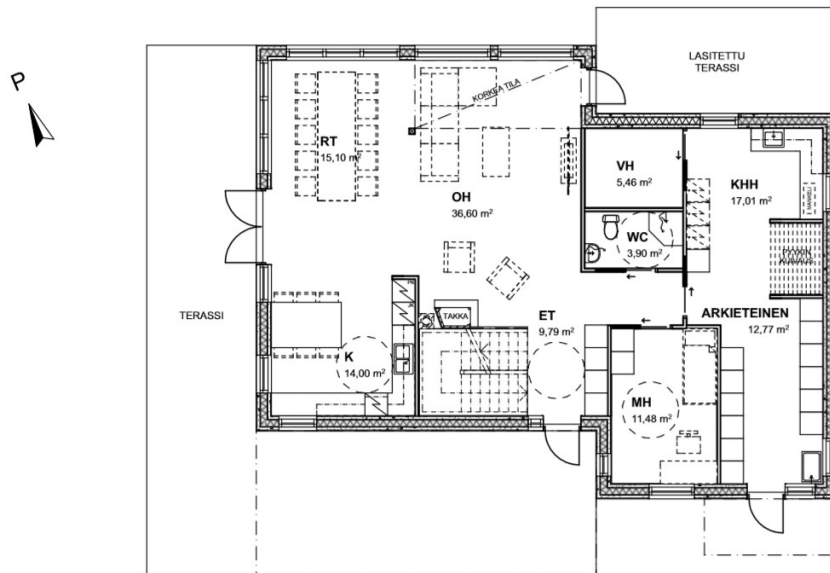
4.2.4 Asuinrakennuksen toinen versio

Toisen version kellarissa (kuva 7) on korjattu edellisessä versiossa esiintynyt harrastetilan nurkan puuttuminen. Samalla on onnistuttu säilyttämään yhä pesuhuoneen ja saunan ikkunat. Tässä versiossa on mahdollisesti tarpeettoman suuri pukuhuone, mutta se ei sinänsä ole ongelma.

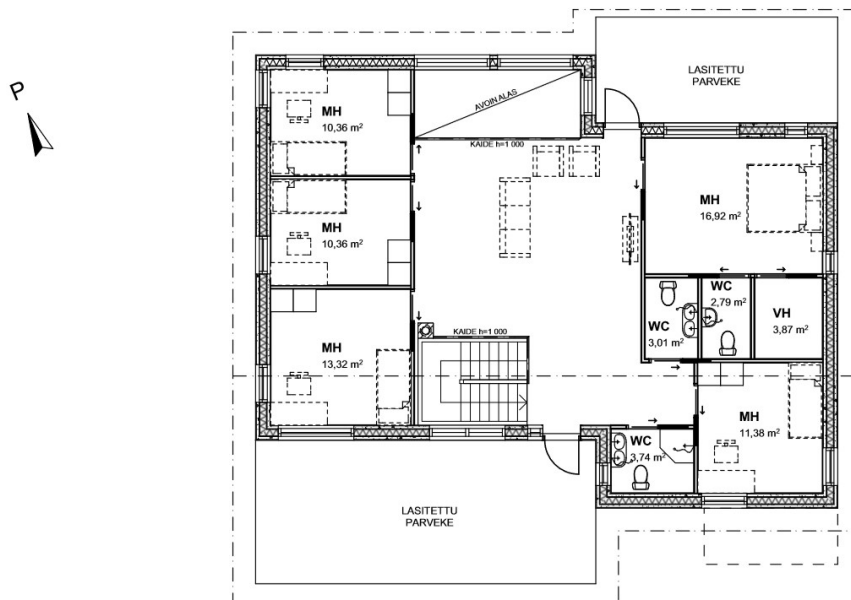
KUVA 7. Toisen version kellarikerros, 1:200

Ensimmäisessä kerroksessa (kuva 8) ilta-aurinko pääsee oleskelutiloihin paremmin kuin ensimmäisessä versiossa. Toinen parannus on tapahtunut terasseissa. Edellisessä versiossa oli vähemmän terassitilaa, eikä järven puolella ollut sitä lainkaan. Lisähuomiota tässä pohjavaihtoehdossa kaipaaisivat ehdottomasti eteinen ja portaikon alue. Portaiden kääntäminen pitkittäin ulkoseinään nähden tuo lisää tilaa olohuoneeseen ja rauhoittaa oleskelutilojen kautta kulkevaa liikennettä. Tämä kuitenkin tekee eteisestä entistäkin vaikeammin kalustettavan. Portaiden kääntäminen aiheuttaa myös sen, ettei eteiseen saada yhtä hyvin ikkunoita kuin ensimmäisessä versiossa. Takka asettuu portaiden viereen melko luontevasti, mutta takan ympäristö voisi olla hieman avarampi. Suurin ongelma tässä pohjapiirustuksessa on pääsisäänkäynnin sijainti. Se on ulkopuolelta katsottuna kulman takana piilossa, sillä talon luo saavutetaan idästä. Arkieteiseen johtava ulko-ovi näyttää tästä syystä enemmän pääsisäänkäynniltä kuin talon todellinen pääovi.

KUVA 8. Toisen version ensimmäinen kerros, 1:200

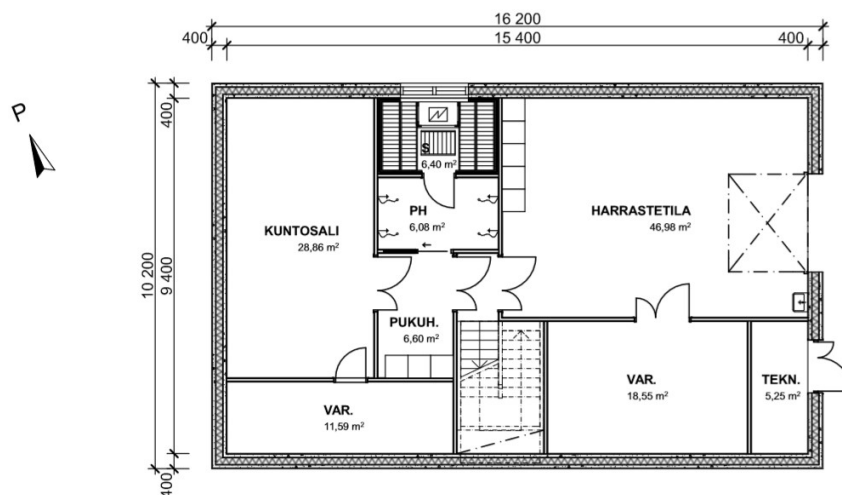
Yläkerran pohjaratkaisu (kuva 9) on ensimmäiseen versioon verrattuna huomattavasti toimivampi. Aulasta on edelleen pääsy kahteen eri suuntaan avautuville parvekkeille, eikä aula ole enää epäkäytännöllisen muotoinen. Tähän versioon on myös saatu mahtumaan kaikki tarvittavat tilat, eikä vanhempien makuuhuoneen yhteydessä olevasta vaatehuoneesta ole täytynyt tinkiä.

KUVA 9. Toisen version toinen kerros, 1:200

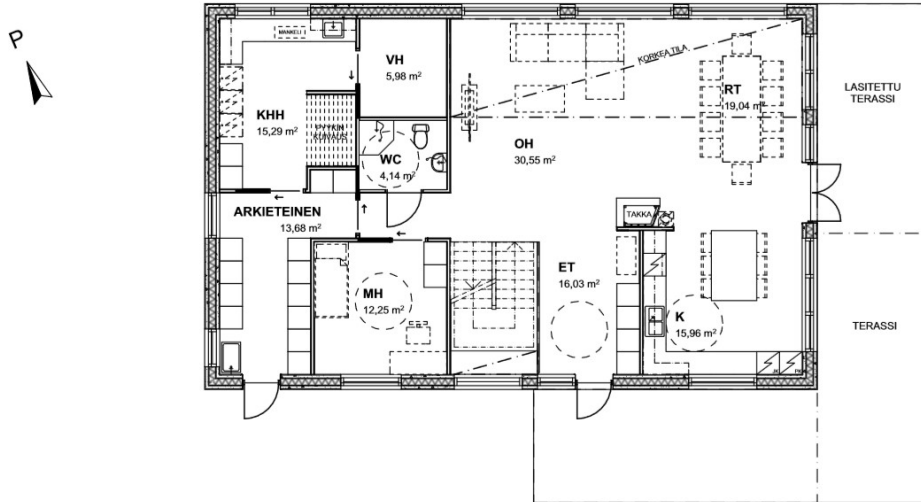
4.2.5 Asuinrakennuksen kolmas versio

Kolmannen version kellarissa (kuva 10) harrastetila on käytännöllisen muotoinen ja tilava. Saunaan saa tuuletusikkunan, mutta pesuhuoneeseen ei. Pukuhuone on tässä vaihtoehdossa melko pieni ja vaikeasti kalustettava.

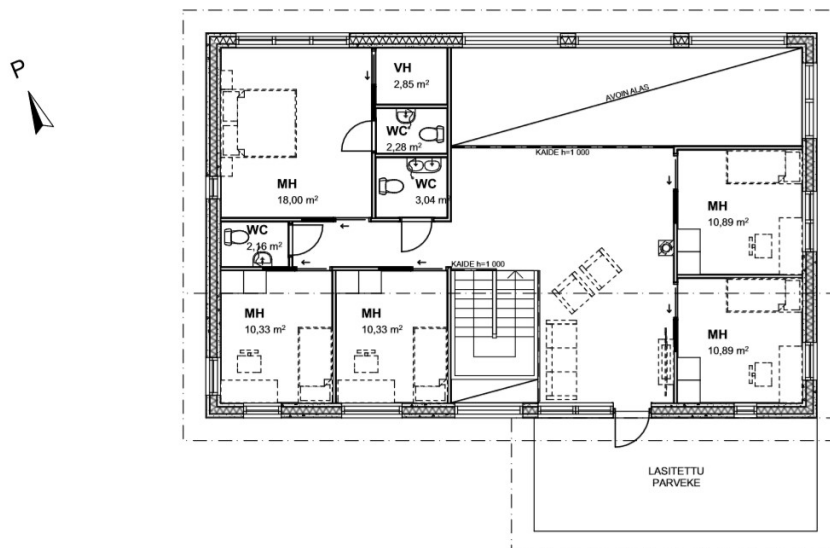
KUVA 10. Kolmannen version kellarikerros, 1:200

Ensimmäisessä kerroksessa (kuva 11) on tilava eteinen ja aiempia versioita avarampi näkymä pääovelta katsottuna. Portaiden ja ulkoseinän väliin jätetty valokuilu mahdollistaa aiempaa suuremman ikkunan sijoittamisen portaikkoon, ja siten alakerrasta saa entistä valoisamman. Muuten tässä versiossa oleskelutilat ovat aiempia vaihtoehtoja pimeämpiä. Aamulla aurinko paistaa suoraan sisälle, mutta ilta-auringon kannalta tämä huonejärjestys ei toimi. Arkieteisen kaappien uuden järjestelyn mahdollistama ikkuna tuo makuuhuoneen ja wc:n väliseen käytävään valoa.

KUVA 11. Kolmannen version ensimmäinen kerros, 1:200

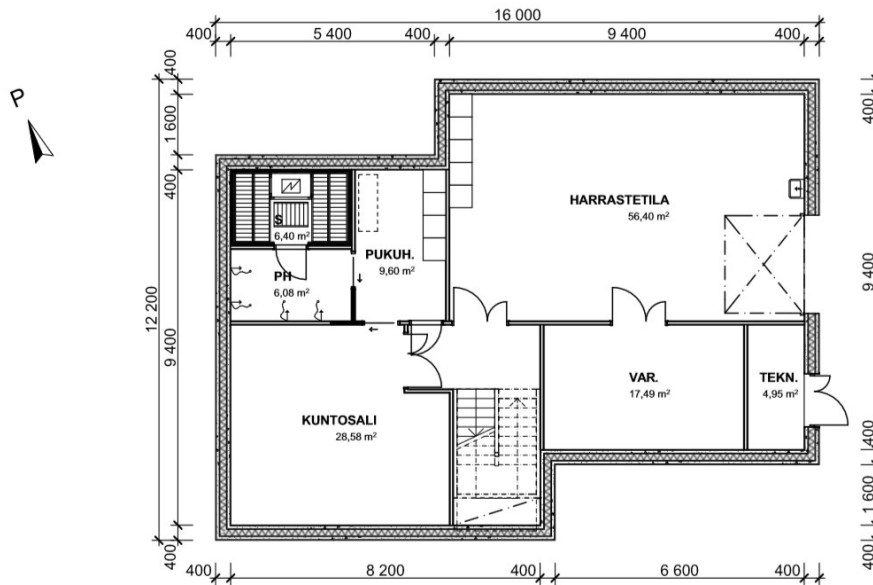
Toisen kerroksen (kuva 12) aula on aiempia versioita pienempi, mutta samalla se on myös valoisampi pientä käytäväosaa lukuun ottamatta. Alakerran takan hormi voisi maastoutua paremmin ympäröiviin seiniin, mutta ei se silti nykyisellä kohdallaan juurikaan vaikuta aulan kalustettavuuteen. Huonoimmat puolet kolmannen version toisessa kerroksessa ovat järven puoleisen parvekkeen puuttuminen ja wc-tilojen pieni koko. Viisi makuuhuonetta sisältävään yläkertaan olisi käytännön kannalta hyvä saada edes yksi suihku, mutta tässä versiossa se ei onnistu.

KUVA 12. Kolmannen version toinen kerros, 1:200

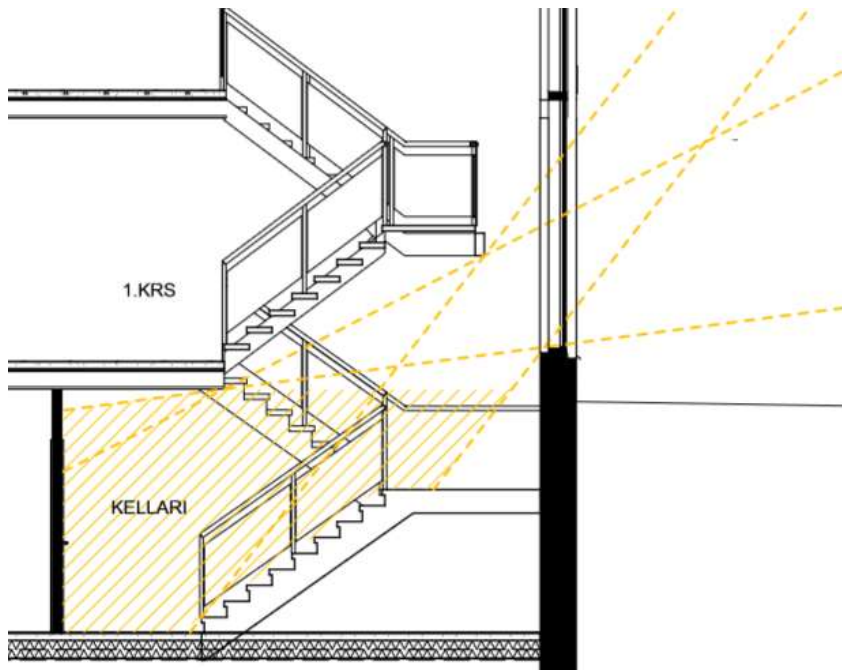
4.2.6 Asuinrakennuksen neljäs versio

Neljännän version kellarissa (kuva 13) on kaikkiin aiempiin versioihin verrattuna suurin harrastetila. Muuten kehitys ei edellisistä versioista ole kovin suuri. Maasto nousee asuinrakennuksen rakennusalueella lännen suuntaan, joten aivan talon länsipäädyn pesutiloihin ei saa järkevästi tuuletusikkunoita.

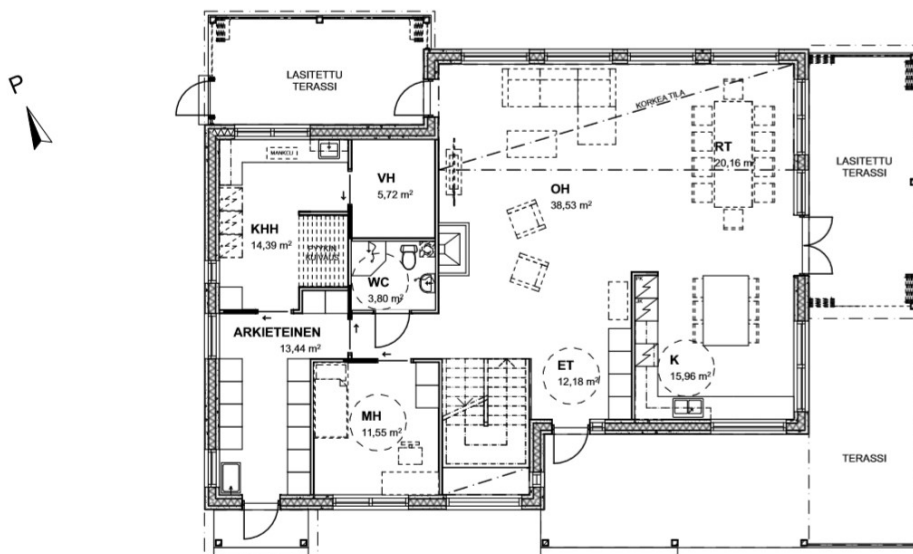
KUVA 13. Neljännän version kellarikerros, 1:200

Huomionarvoinen onnistuminen on portaikossa, sillä kolmannen version tavoin portaan ja ulkoseinän väliin on sijoitettu valokuilu. Kuilun ansiosta ensimmäisen ja toisen kerroksen välisten portaiden taakse voidaan sijoittaa lattiatasoon asti ylettyvä ikkuna. Tämä ikkuna valaisee myös kellarin portaikon alas asti (kuva 14).

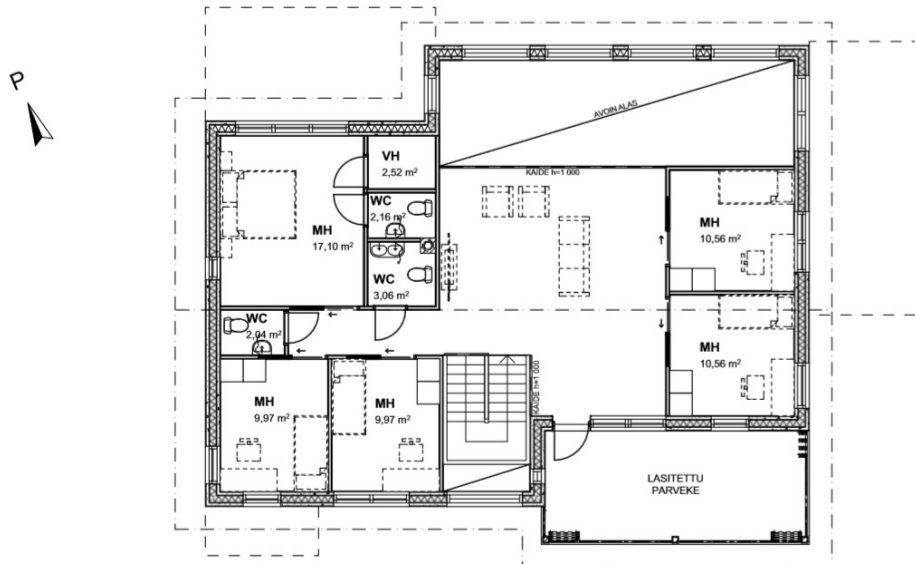
KUVA 14. Leikkauskuva, joka havainnollistaa luonnonvalon pääsyn kellarin. Rasteroitu alue kuvaa sitä, mihin auringonvalo pääsee maanpinnan alapuolisissa tiloissa.

Ensimmäinen kerros (kuva 15) on kehittynyt huomattavasti kellaria enemmän oikeaan suuntaan. Järven ja ilta-aurion suunnassa on terassi, ja eteisenkin on entistä avarampi. Tässä versiossa suurin epäkohta on sama kuin edellisessäkin. Ilta-aurinko pääsee jopa huonommin oleskelutiloihin, mutta pohjoisessa oleva lasitettu terassi hieman parantaa tilannetta.

KUVA 15. Neljännen version ensimmäinen kerros, 1:200

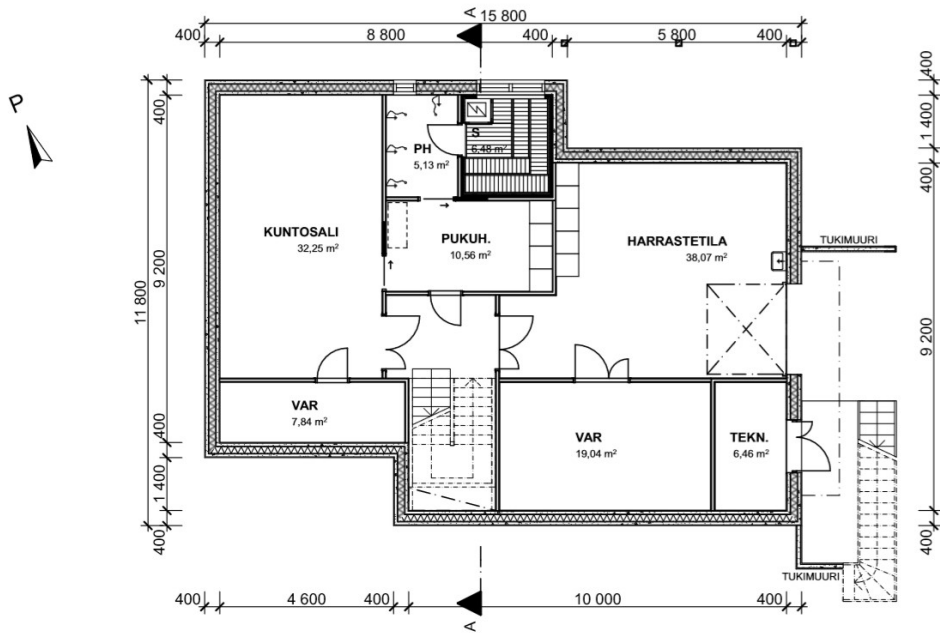
Toinen kerros (kuva 16) on melko samanlainen verrattuna edelliseen versioon, mutta parveke sopii rakennusmassaan aiempaa luontevammin. Myös takan hormi on saatu piilotettua entistä paremmin, ja aula on muutenkin helpompi kalustaa suuremman lattiapinta-alan ja pidemmän yhtenäisen seinäpinnan ansiosta. Suihkua ei tässäkään versiossa yhteenkään wc-tilaan mahdu, ja vanhempien makuuhuoneen yhteydessä oleva vaatehuone voisi olla hieman suurempi.

KUVA 16. Neljännen version toinen kerros, 1:200

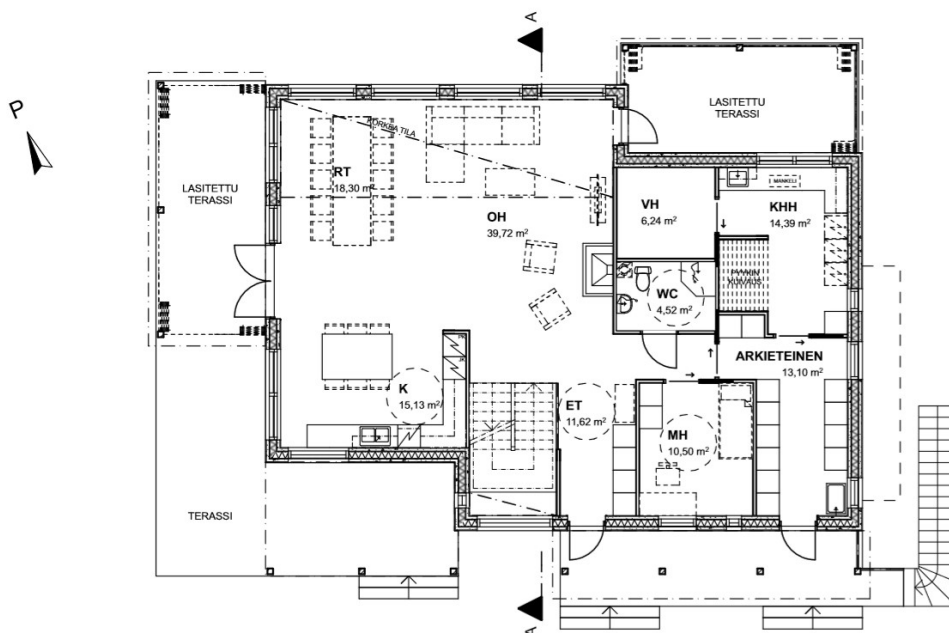
4.2.7 Asuinrakennuksen viides versio

Viides versio pyrkii yhdistämään aiemmissä versioissa esiintyneet hyvät puolet ja karsimaan pois huonot ja toimimattomat ratkaisut. Kellarissa (kuva 17) onnistuneimmat kohdat ovat pesutilat ja portaikko. Pesuhuoneeseen ja saunaan saadaan kumpaankin tuuletusikkunat tuomaan raitista ilmaa ja valoa. Myös kolmannelta ja neljännestä versiosta tuttu valokuilu on jätetty paikalleen.

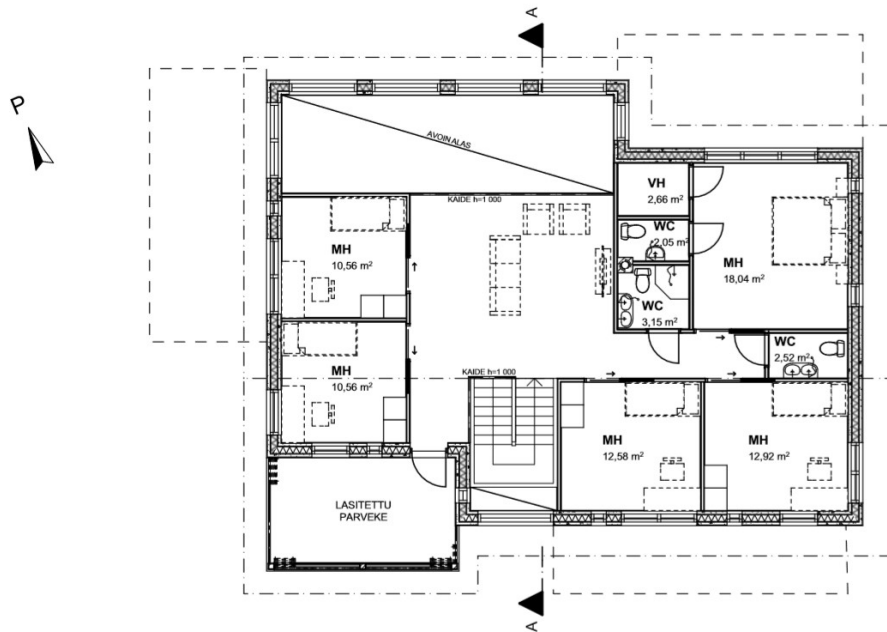
KUVA 17. Viidennen version kellarikerros, 1:200

Ensimmäisessä kerroksessa (kuva 18) on lännen puolella valoisa ja avarat oleskelutilat suurella korkean tilan osuudella. Ilta-aurionon puolella on suuri terassi, josta näkee sekä etupihalle että järvelle. Toinen terassi sijaitsee olohuoneen vieressä järven puolella. Eteiseen mahtuu tarvittavia irtokalusteita ja tässäkin versiossa arkieteiseen saatu korkea ikkuna tuo valoa myös makuuhuoneen ja wc:n väliselle käytävämäiselle osuudelle. Eteisten yhteinen sisääntulotasanne voi aiheuttaa ongelmia, sillä pääsisäänkäynti erottuu nyt arki-sisäänkäynnistä vain näyttävämällä ovella.

KUVA 18. Viidennen version ensimmäinen kerros, 1:200

Toisessa kerroksessa (kuva 19) on tilava aula, josta on kulku lounaaseen avautuvalle parvekkeelle. Hormi on piilotettu wc-tilojen välisen seinän kohdalle, eikä se siten vaikuta ollenkaan aulan kalustettavuuteen.

KUVA 19. Viidennen version toinen kerros, 1:200

4.2.8 Rantasauna

Rantasaunan tavoitteena on olla viihtyisään illanviettoon soveltuva paikka, jossa on valmiudet saunomisen lisäksi myös esimerkiksi pienimuotoiseen ruokailuun. Rakennus koostuu pukuhuoneenakin toimivasta oleskelutilasta, wc-tilasta, varastosta, ulko-oleskelutiloista sekä tietysti pesuhuoneesta ja saunasta.

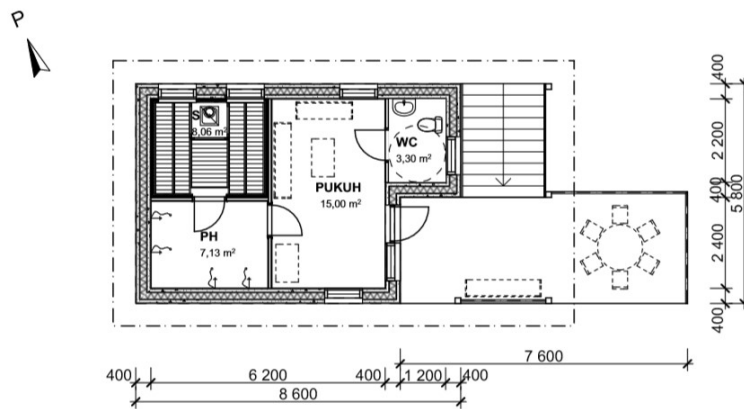
4.2.9 Rantasaunan ensimmäinen versio

Saunarakennuksen ensimmäisessä versiossa (kuva 20) pukuhuone on avara ja valoisa suurten ikkunoiden ansiosta. Suuret ikkunat pukuhuoneessa voivat olla ensinäkemältä hieman kummallinen ratkaisu, mutta niiden sijainnit ovat tarkkaan harkittuja. Osa ikkunoista avautuu omalle tontille, jossa vastassa on ylös nouseva mäki ja näkösuojana toimii

säilytettävä puusto. Toisella puolella ikkunan takana avautuu järvinäkymä. Suuret ikkunat tuovat valoa ja viihtyisyyttä oleskelutilaan, siinäkin tapauksessa, että ikkunoiden näkösuojana ovat joko verhot tai sälekaihtimet.

Sisäoleskelutilan lisäksi saunarakennuksessa on panostettu ulko-oleskeluun. Ulko-ovesta on käynti suoraan terassille, johon kuuluu sekä katettua että kattamatonta tilaa. Molemmista osista on hyvät näkymät järvelle. Rantasaunan pääsisäänkäynnin välittömässä läheisyydessä terassilta laskeutuvat portaat rantaan.

Sauna on luonnollisesti vähintään yhtä tilava kuin päärakennuksessaakin. Lisäksi saunassa on puukiuas ja paljon ikkunapinta-alaa järvelle. Saunarakennuksen ensimmäisessä versiossa kiuas on keskellä järven puoleista seinää, joten kiukaan hormin takia seinällä on yhden leveän ikkunan sijaan kaksi pienempää ikkunaa. Pesuhuoneeseen tulee asuinrakennuksen tapaan neljä suihkua.

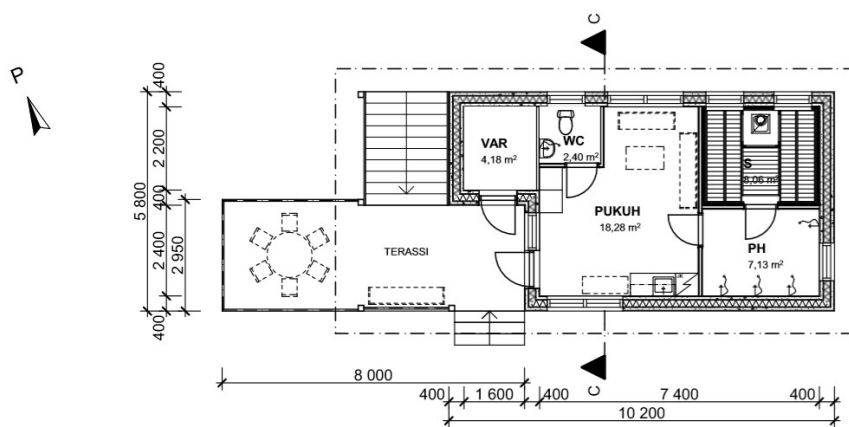
KUVA 20. Rantasaunan ensimmäinen versio, 1:200

4.2.10 Rantasaunan toinen versio

Toisessa pohjaversiossa (kuva 21) koko rakennus on peilattu itä-länsi -suuntaisesti, jolloin terassi saadaan ilta-auringon puolelle. Ensimmäisen version terassi oli kyllä aurinkoinen, mutta koska saunalla vietetään todennäköisimmin aikaa iltaisin, oli koko rakennuksen peilaaminen oikea ratkaisu. Toiseen versioon tultaessa myös sisätilat ovat muuttuneet jonkin verran. Merkittävin muutos koskee oleskelutilaa. Huone on ensimmäiseen versioon verrattuna avarampi, ja se sisältää tarpeellista kaappitilaa. Kaappien isäksi rakennus on saanut muutenkin lisää säilytystilaa, sillä pääsisäänkäynnin vieressä on nyt

varasto. Rantasaunaan on lisätty myös minikeittiö, jotta tila palvelisi tarkoitustaan mahdollisimman hyvin.

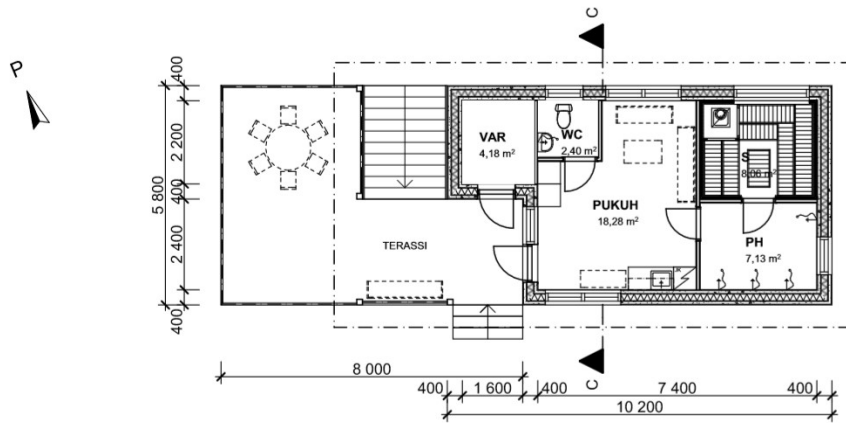
Ainoa huono puoli toisessa versiossa on edelleen kiukaan hormista aiheutuva ikkunoiden asetteluun liittyvä ongelma. Muuten ikkunoiden kannalta toinen versio on ensimmäistä parempi. Järvelle aukeaa paremmat näkymät suurempien ikkunoiden ansiosta, ja pesuhuoneen tuuletusikkuna parantaa tilan käytännöllisyyttä. Wc on ensimmäisen version wc:tä pienempi, sillä saunan ei tarvitse olla esteetön sinne johtavan jyrkähkön kulkureitin vuoksi.

KUVA 21. Rantasaunan toinen versio, 1:200

4.2.11 Rantasaunan kolmas versio

Rantasaunan kolmannessa versiossa (kuva 22) lauteiden järjestys on hieman erilainen, jolloin kiuas sopii saunan nurkkaan ja seinälle saa yhden leveämmän ikkunan. Aiemmissä versioissa lauteiden järjestely on mahdollisesti parempi, sillä missään kohdassa istuttaessa ei voi olla selin ikkunaan nähden. Toisaalta kolmannessa versiossa saunaan mahtuu edelleen yhtä monta ihmistä ja järvelle avautuu laajempi näkymä. Tässä versiossa myös terassi on laajentunut järven suuntaan, jolloin näkymät parantuvat myös ulko-oleskelutiloissa.

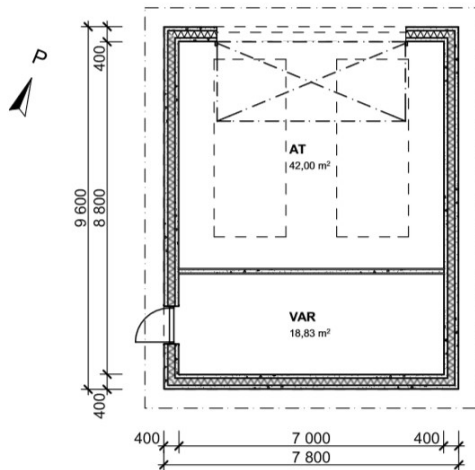
KUVA 22. Rantasaunan kolmas versio, 1:200

4.2.12 Talousrakennus

Talousrakennus koostuu varastosta ja kahdelle autolle mitoitetusta autotallista. Rakennus on lähellä asuinrakennusta ja rajaa yksityistä ja puoliyksityistä pihaa toisistaan. Talousrakennus on sijoitettu 45 asteen kulmaan päärakennukseen nähden, sillä siten se sopii parhaiten tontin maastonmuotoihin.

4.2.13 Talousrakennuksen ensimmäinen versio

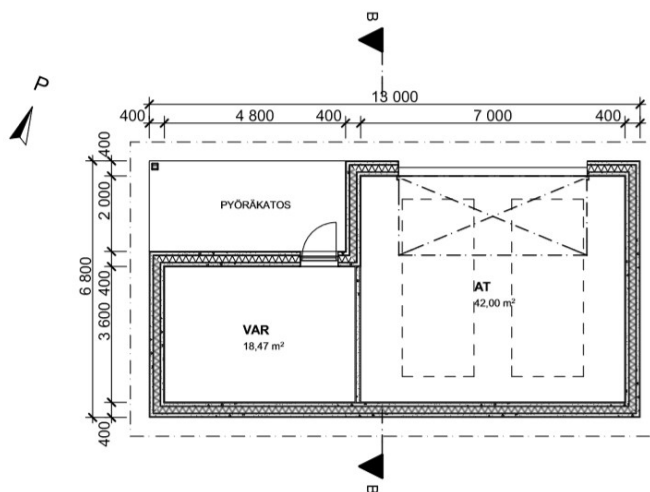
Talousrakennuksen ensimmäisessä versiossa (kuva 23) varasto sijoittuu autotallin taakse, jolloin itse rakennus on pohjaltaan suorakulmio. Tällaisena rakennus on tehokkaan muotoinen, mutta käytännölliseltä kannalta katsottuna se ei ole paras mahdollinen. Varaston oven ylle olisi hyvä saada pieni katos, mutta sitä ei saa sopimaan tähän versioon mitenkään luontevasti. Lisäksi rakennuksen sovittaminen nousevaan maastoon on haasteellista varaston oven sijainnin vuoksi.

KUVA 23. Talousrakennuksen ensimmäinen versio, 1:200

4.2.14 Talousrakennuksen toinen versio

Talousrakennuksen toinen versio (kuva 24) on ensimmäiseen versioon verrattuna paljon parempi. Rakennuksesta tulee paljon käytännöllisempi siirtämällä varasto autotallin kylkeen siten, että yhtenäisellä katolla saa muodostettua pyöräkatoksen varaston edustalle. Tässä versiossa seinäpintaa on enemmän, joten myös harkkoja kuluu ensimmäiseen versioon verrattuna useampia. Tämä ratkaisu on kuitenkin onnistuneempi monellakin tapaa. Leveys suunnassa pitkänomainen rakennus istuu maastonmuotoihin huomattavasti paremmin. Varaston ovi on myös paremmalla paikalla ollessaan lähempänä päärakennusta, ja pyöräkatos suojaa ovea sateelta.

KUVA 24. Talousrakennuksen toinen versio, 1:200

4.3 Asiakkaan kommentit

Asiakkaalle lähetettiin asuinrakennuksesta viidennet (liite 1), rantasaunasta kolmannet (liite 2) ja talousrakennuksesta toiset (liite 3) luonnokset. Rantasaunassa ei toistaiseksi ollut mitään muutettavaa, ja talousrakennuskin kaipasi ainoastaan pieniä lisäyksiä. Asuinrakennukseen asiakas toivoi useampia muutoksia, mutta yleisesti luonnokset saivat positiivista palautetta ja vastasivat jopa yllättävän hyvin asiakkaan toiveita. Erityiskiitosta sai talousrakennuksen asettaminen eri kulmaan päärakennukseen nähden.

Asuinrakennuksen kellariin toivottiin pukuhuoneen yhteyteen wc:tä. Toinen kellaria koskeva muutostoive oli järven puoleisen parvekkeen alapuolelle jäävän tilan hyödyntäminen. Ensimmäisessä kerroksessa tälle kyseiselle parvekkeelle toivottiin kulkumahdollisuutta olohuoneen lisäksi myös kodinhoitohuoneesta. Kodinhoitohuoneen yhteydessä oleva vaatehuone kaipasi myös hieman lisää tilaa. Myös toisen kerroksen vaatehuoneesta toivottiin aiempaa suurikokoisempaa.

Asiakkaan kommentteista paljastui myös sellaisia toiveita, joita alussa ei mainittu ollenkaan. Vanhempien makuuhuoneen yhteydessä tulisi olla sekä suihku että ovi parvekkeelle. Myös toisesta kerroksesta lähtevä pyykkikuilu alas kodinhoitohuoneeseen tuli yllätyksenä. Toiseen kerrokseen haluttiin lisäksi siivouskomero.

Ulkonäöllisesti asuinrakennus sai muuten hyvää palautetta, mutta lounaisjulkisivuun (kuva 25) toivottiin jotakin muutosta. Syynä tähän oli se, ettei pääovi erotu tarpeeksi kokonaisuudesta.

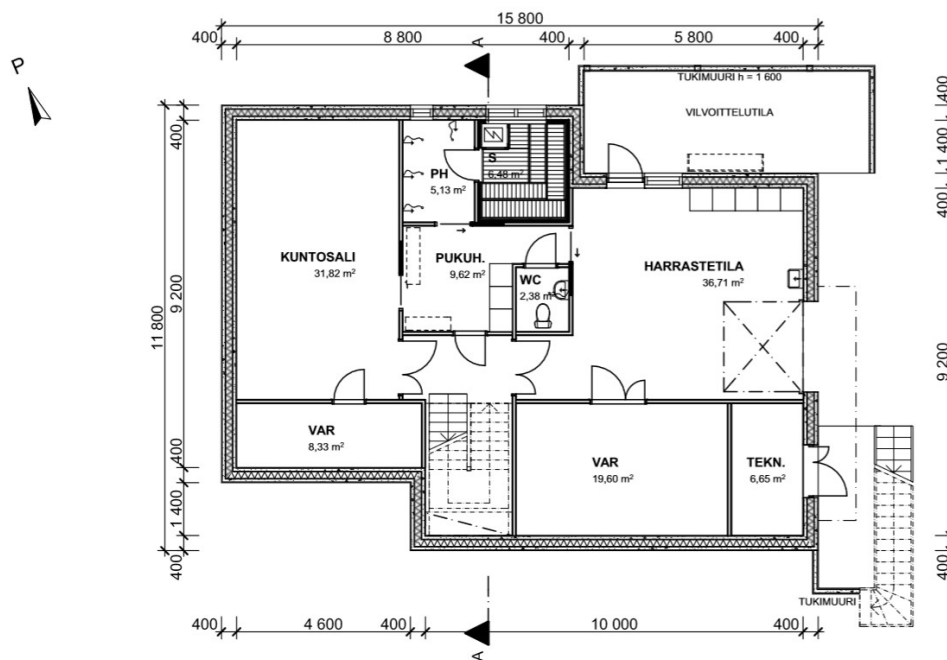

KUVA 25. Viidennen version lounaisjulkisivu, 1:200

4.4 Asiakkaan kommenttien pohjalta muokatut luonnokset

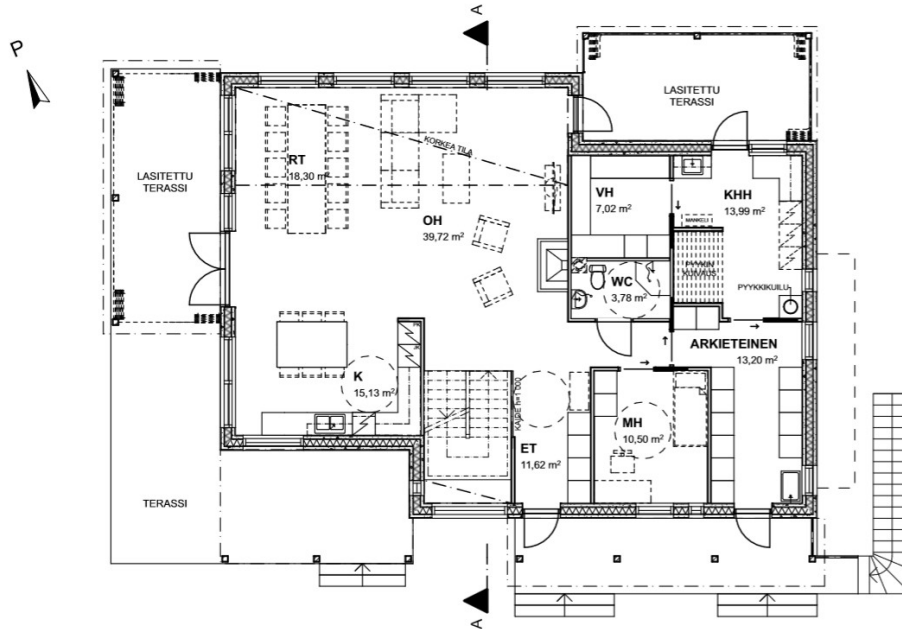
Asiakkaan kommenttien perusteella asuinrakennuksen viidennestä versiosta muokatut luonnokset (liite 4) ovat melko samanlaiset asiakkaalle alun perin esiteltyjen luonnosten kanssa. Muutostoiveet on pyritty huomioimaan mahdollisimman tarkasti, mutta esimerkiksi lounaisjulkisivuun ei vielä toistaiseksi ole tehty muutoksia.

Kellarikerroksessa (kuva 26) pukuhuoneeseen on lisätty wc ja käynti harrastetilaan. Wc ei aukea suoraan varsinaiseen pukuhuoneeseen, mutta se on kuitenkin helposti saavutettavissa. Harrastetilaan johtavan oven välittömässä läheisyydessä on käynti ulos vilvoittelutilaan. Se on toteutettu ensimmäisen kerroksen parvekkeen alle kohtaan, jolla ei aiemmin ollut mitään käyttötarkoitusta. Vilvoittelutila on puoliksi maanpinnan alapuolella, joten tukimuuri luo hyvän näkösuojan pihalta päin katsottaessa. Tukimuuri ei kuitenkaan ylety aivan parvekkeen alapintaan asti, joten vilvoittelutilaan pääsee luonnonvaloa ja sieltä näkee myös järvelle.

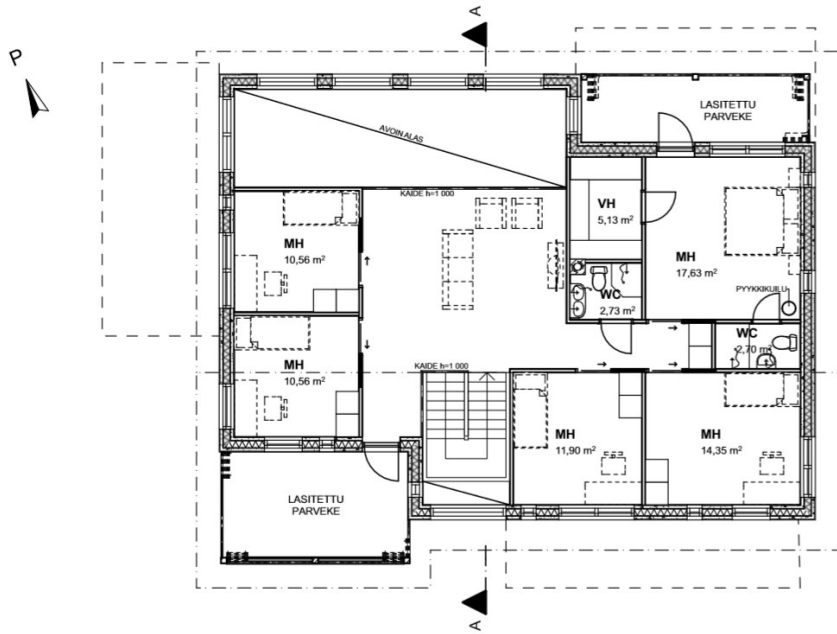
KUVA 26. Asiakkaan kommenttien pohjalta muokattu kellari, 1:200

Ensimmäisessä kerroksessa (kuva 27) ainoat muutokset koskevat kodinhoitohuonetta ja sen yhteydessä olevaa vaatehuonetta. Kodinhoitohuoneesta on poistettu osa työtasosta ja tilalle on laitettu parvekkeelle johtava ovi. Vaatehuonetta on hieman suurennettu wc:n suuntaan, jotta säilytystiloista saadaan mahdollisimman tilavat.

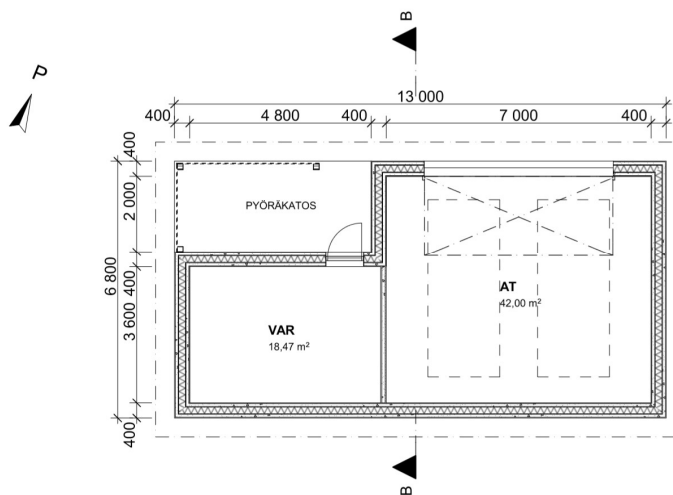
KUVA 27. Asiakkaan kommenttien pohjalta muokattu ensimmäisen kerroksen pohja, 1:200

Toisessa kerroksessa (kuva 28) on viidenteen versioon verrattuna yksi wc vähemmän. Yhden wc-tilan poistaminen ei ollut asiakkaalle ongelma, sillä tällä ratkaisulla vanhempien vaatehuonetta saatiin suurennettua. Vanhempien wc vaihtoi myös paikkaa, sillä käytävän päätyyn sijoitettaessa siihen sai mahtumaan myös suihkun. Varsinaista siivouskammeroa ei lisätty, sillä saman asian ajavat käytävän päätyyn sijoitetut kaapit. Pyykkikuiilu asettui vanhempien makuuhuoneen nurkkaan, sillä sen toivottiin johtavan suoraan kodinhoitohuoneeseen. Makuuhuone ei kuitenkaan ole paras mahdollinen sijoituspaikka pyykkikuilulle. Kuiuulu vaatii tiettyjen tilojen päällekkäistä sijoittelua, joten olisikin hyvä tietää jo varhaisessa vaiheessa, mikäli taloon sellainen halutaan.

KUVA 28. Asiakkaan kommenttien pohjalta muokattu toisen kerroksen pohja, 1:200

Talusrakennus oli asiakkaan mielestä muuten hyvä, mutta uusimmassa versiossa (liite 5) pyöräkatoksen eteen on lisätty näkösuojana toimiva aita (kuva 29). Polkupyörien sijaan katoksessa tullaan todennäköisesti säilyttämään roska-astioita, joten jonkinlainen näkösuoja tulee tarpeeseen. Lisäksi se estää sateen pääsyn katokseen entistä tehokkaammin.

KUVA 29. Asiakkaan kommenttien pohjalta muokattu talusrakennuksen pohja, 1:200

Kaiken kaikkiaan luonnokset paranivat vielä entisestään sen jälkeen, kun asiakas oli ne nähnyt ja niitä kommentoinut. Hyvätkin suunnitelmat kehittyvät lähes poikkeuksetta silloin, kun joku muu pääsee tutustumaan niihin ja antamaan erilaisia kehitysehdotuksia.

LÄHTEET

Ympäristöhallinnon yhteinen verkkopalvely, Poikkeamisluvan myöntämisen edellytykset, luettu 6.4.2018

http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asiointi_luvat_ja_ymparistovaikutusten_arviointi/Luvat_ilmoitukset_ja_rekisterointi/Maankayton_ja_rakentamisen_luvat/Poikkeamisluvat_rantarakentamisessa/Poikkeamisluvan_myontamisen_edellytykset

ELY-keskus, Suunnittelutarveratkaisu, 2014

<https://www.ely-keskus.fi/documents/10191/58574/Suunnittelutarveratkaisuohje.pdf/55a4b043-e434-412f-9508-f9b0e83fde31>

Sastamala, Poikkeusluvut ja suunnittelutarveratkaisut, luettu 6.4.2018

https://www.sastamala.fi/sivu.tmp?siivu_id=3302

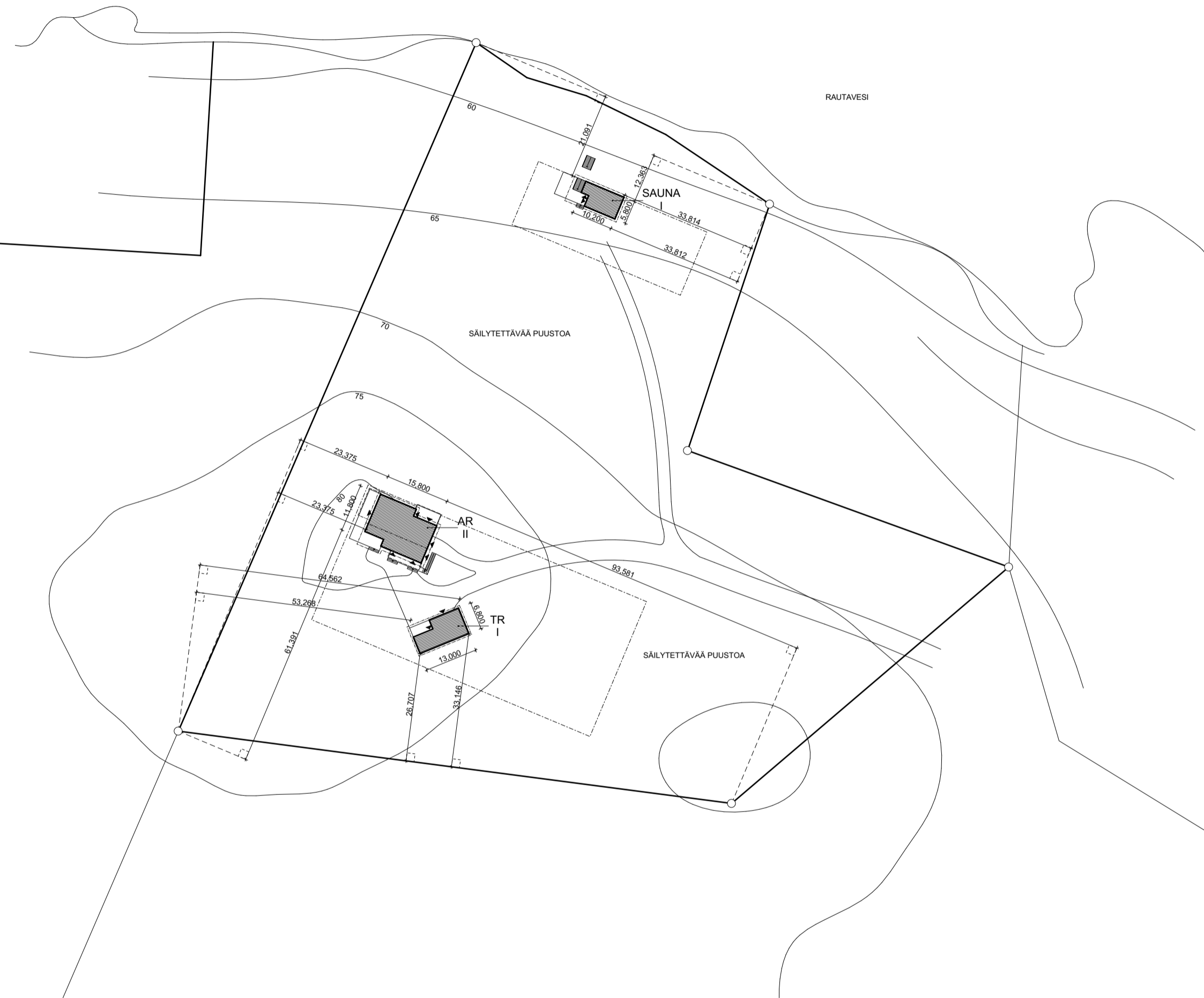
RT 88-11018 Portaat ja luiskat. 2011. RT-kortisto. Rakennustieto Oy.

RT 93-10924 Asuntosuunnittelu - Irtokalusteiden tilantarve. 2008. RT-kortisto. Rakennustieto Oy.

RT 93-10929 Asuntosuunnittelu - Ruoanvalmistus ja ruokailu. 2008. RT-kortisto. Rakennustieto Oy.

RT 93-10932 Asuntosuunnittelu – Hygienianhoito. 2008. RT-kortisto. Rakennustieto Oy.

Asemapiirros, 1:1000

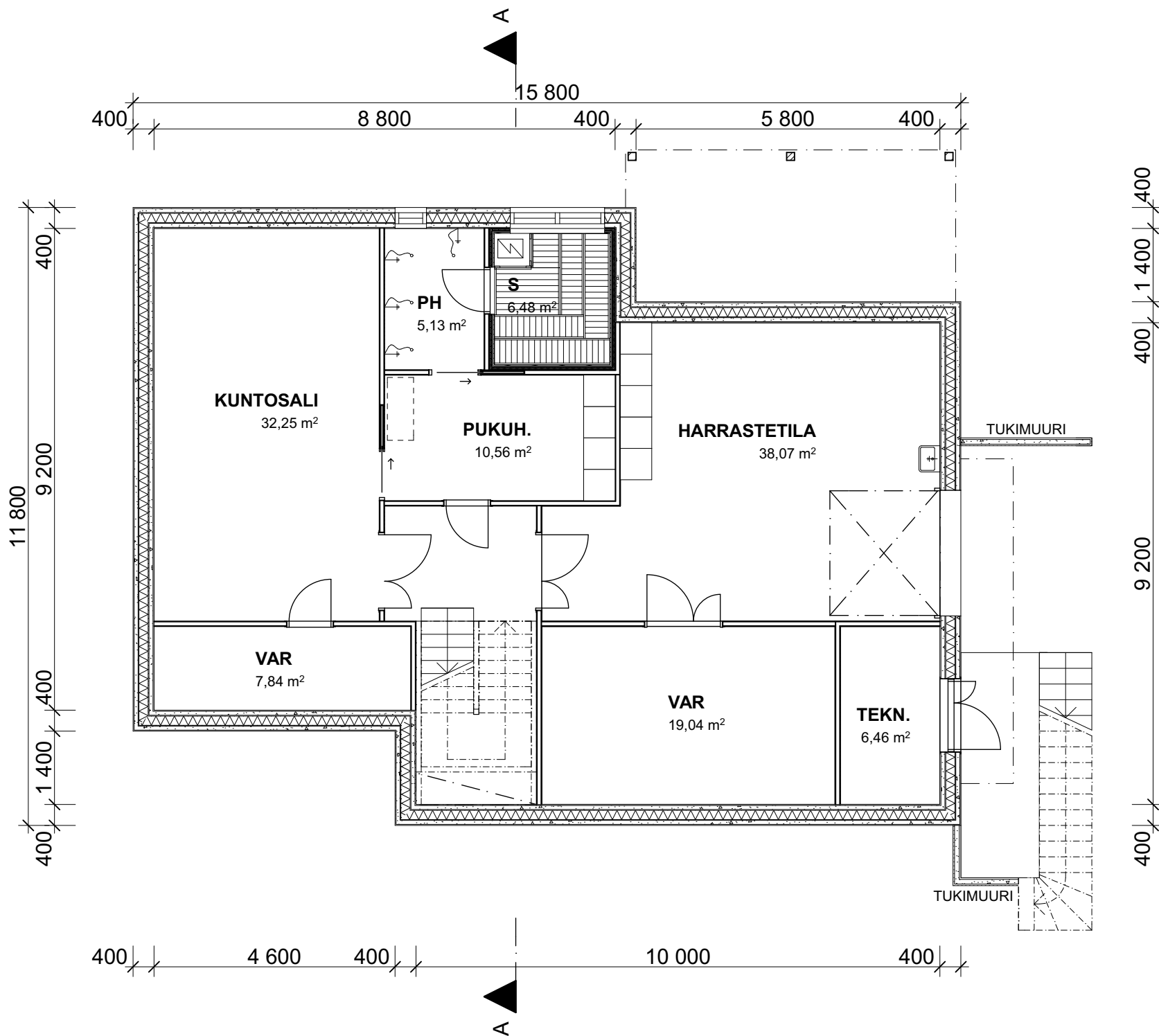

TONTIN PINTA-ALA 2,039 ha
 RAKENNUSOIKEUS 400 m²

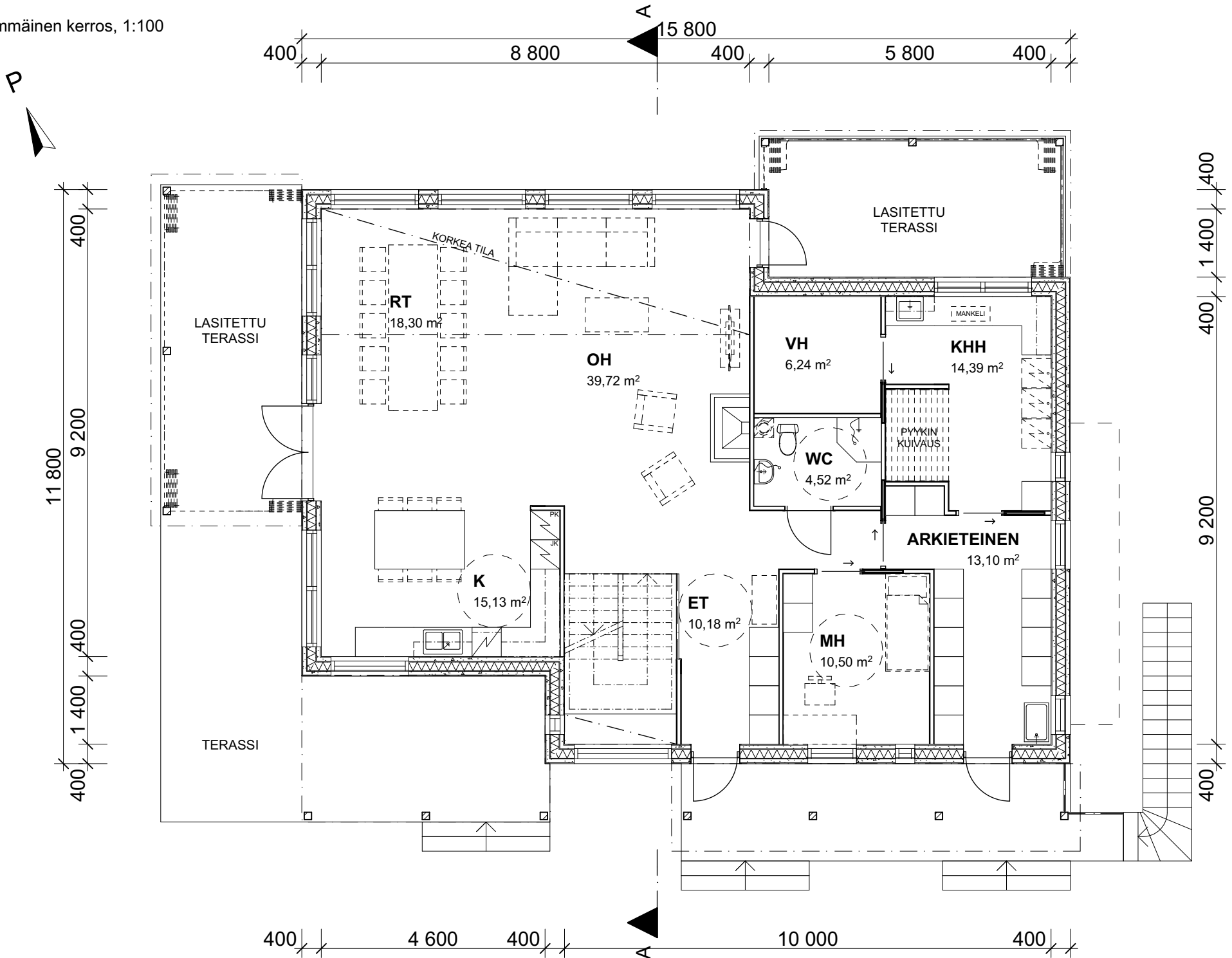
250mm - ULKOSEINÄMITOIN

ASUINRAKENNUS	+	RANTASAUNA	+	TALOUSRAKENNUS	=	RAKENNUKSET YHTEENSÄ:
1.KRS 158 m ²		1.KRS 49 m ²		1.KRS 70 m ²		KERROSALA _{250mm} 400 m ²
<u>2.KRS 123 m²</u>						
YHT. 281 m ²						

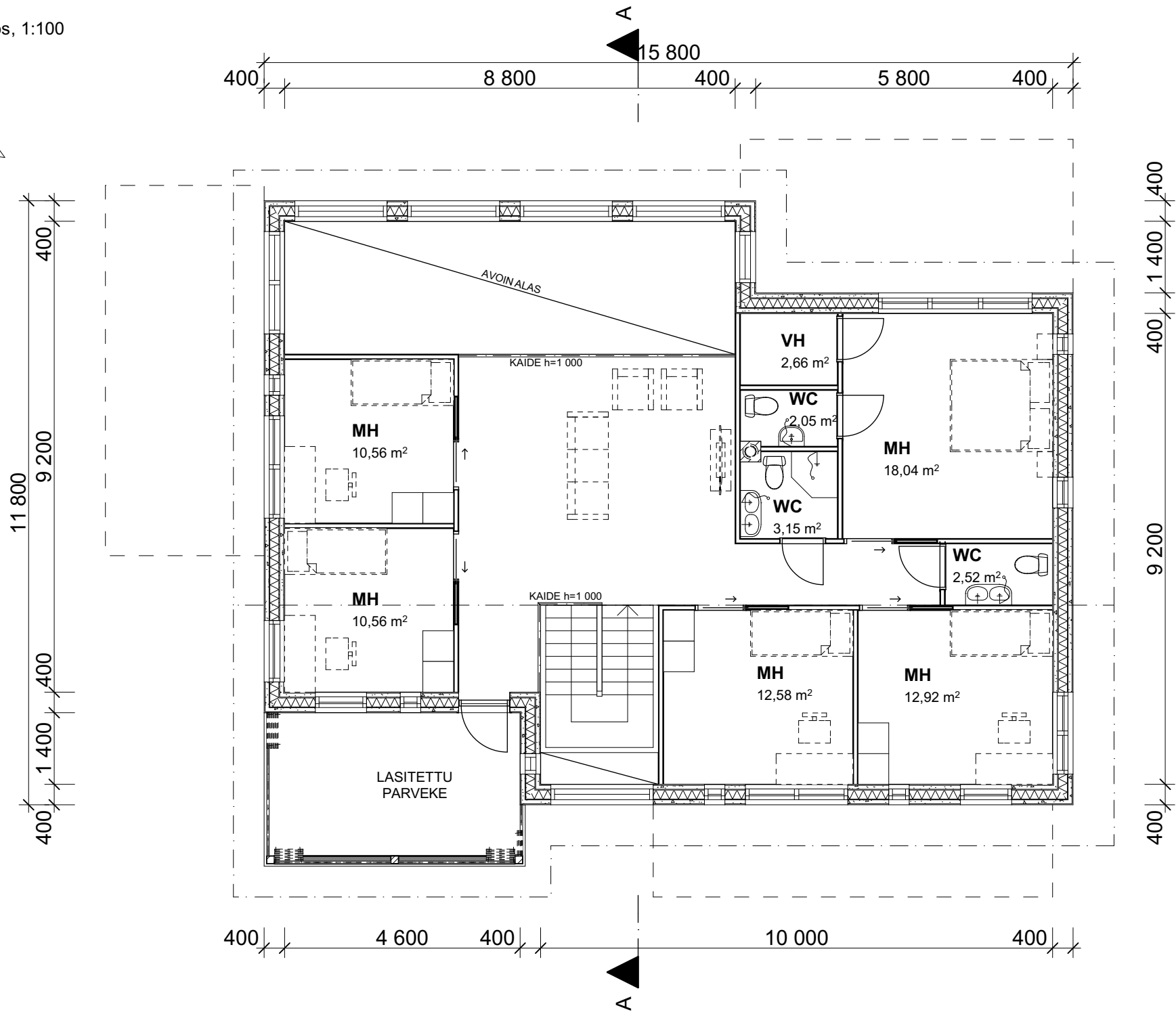
Kellari, 1:100

Ensimmäinen kerros, 1:100

Toinen kerros, 1:100

Julkisivut, 1:100

JULKISIVU KOILLISEEN

JULKISIVU KAAKKOON

JULKISIVU LOUNAASEEN

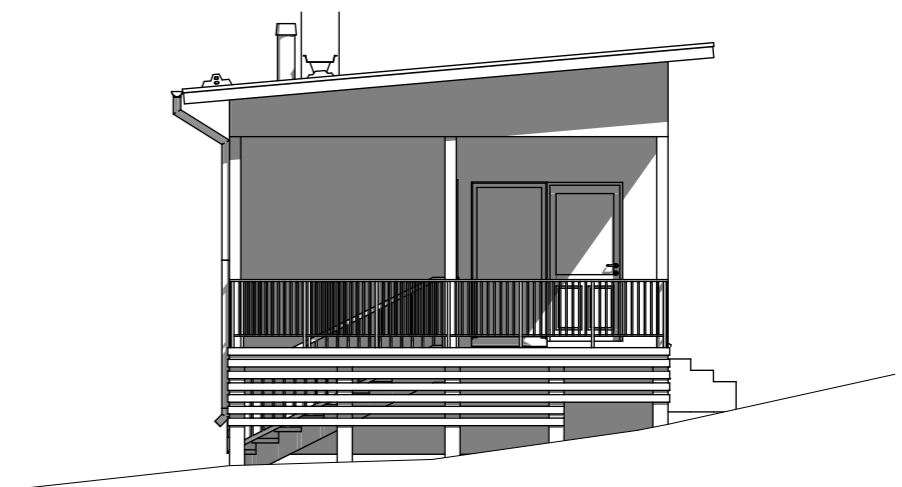
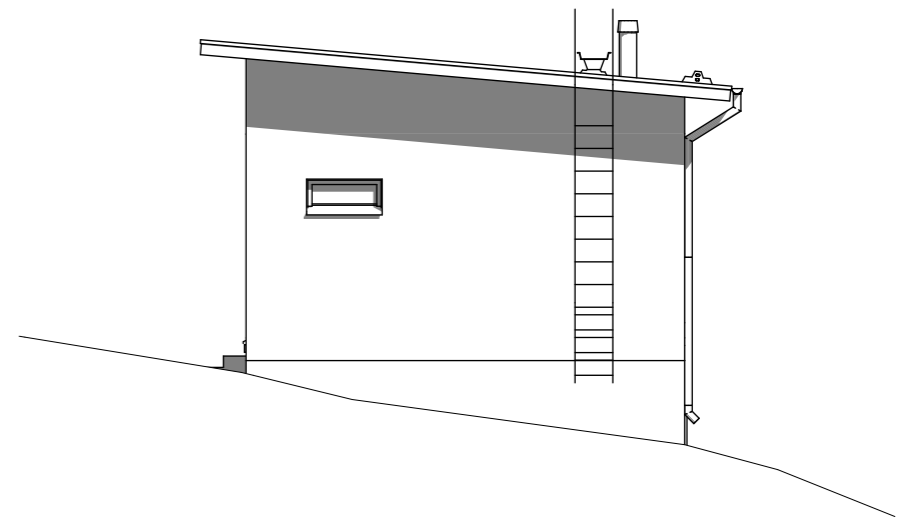
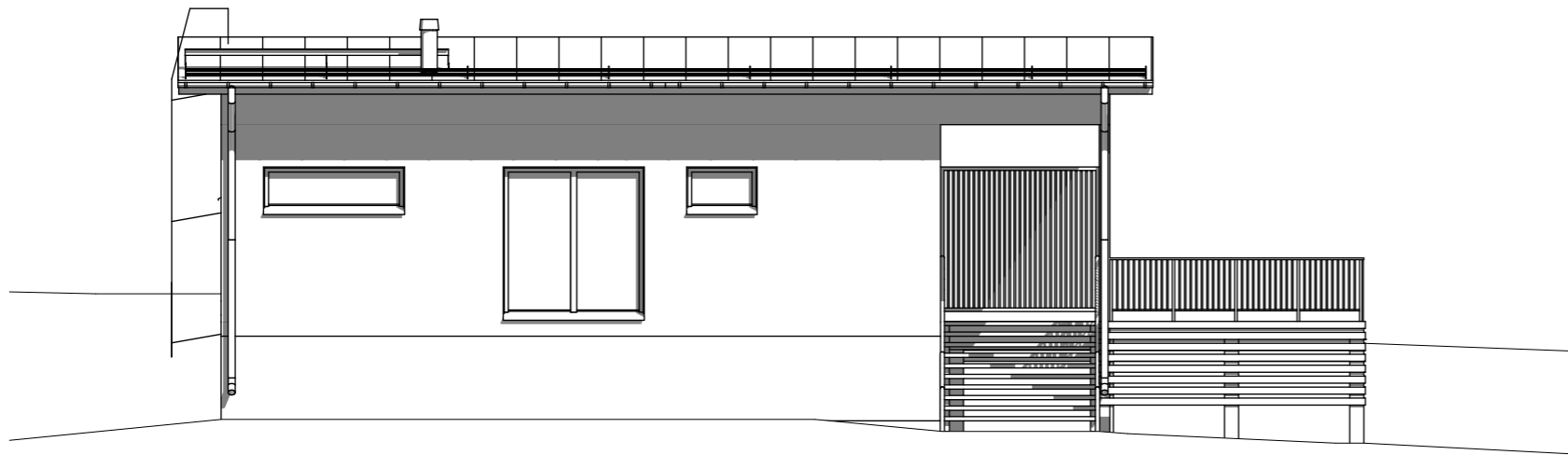
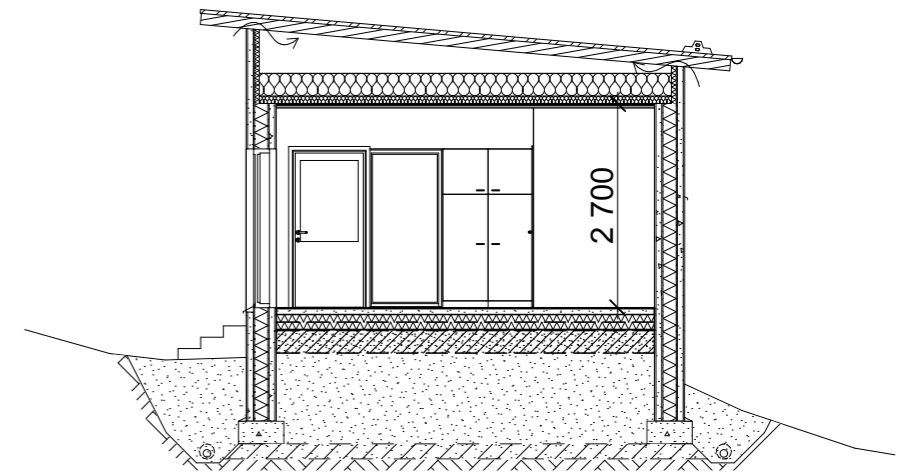
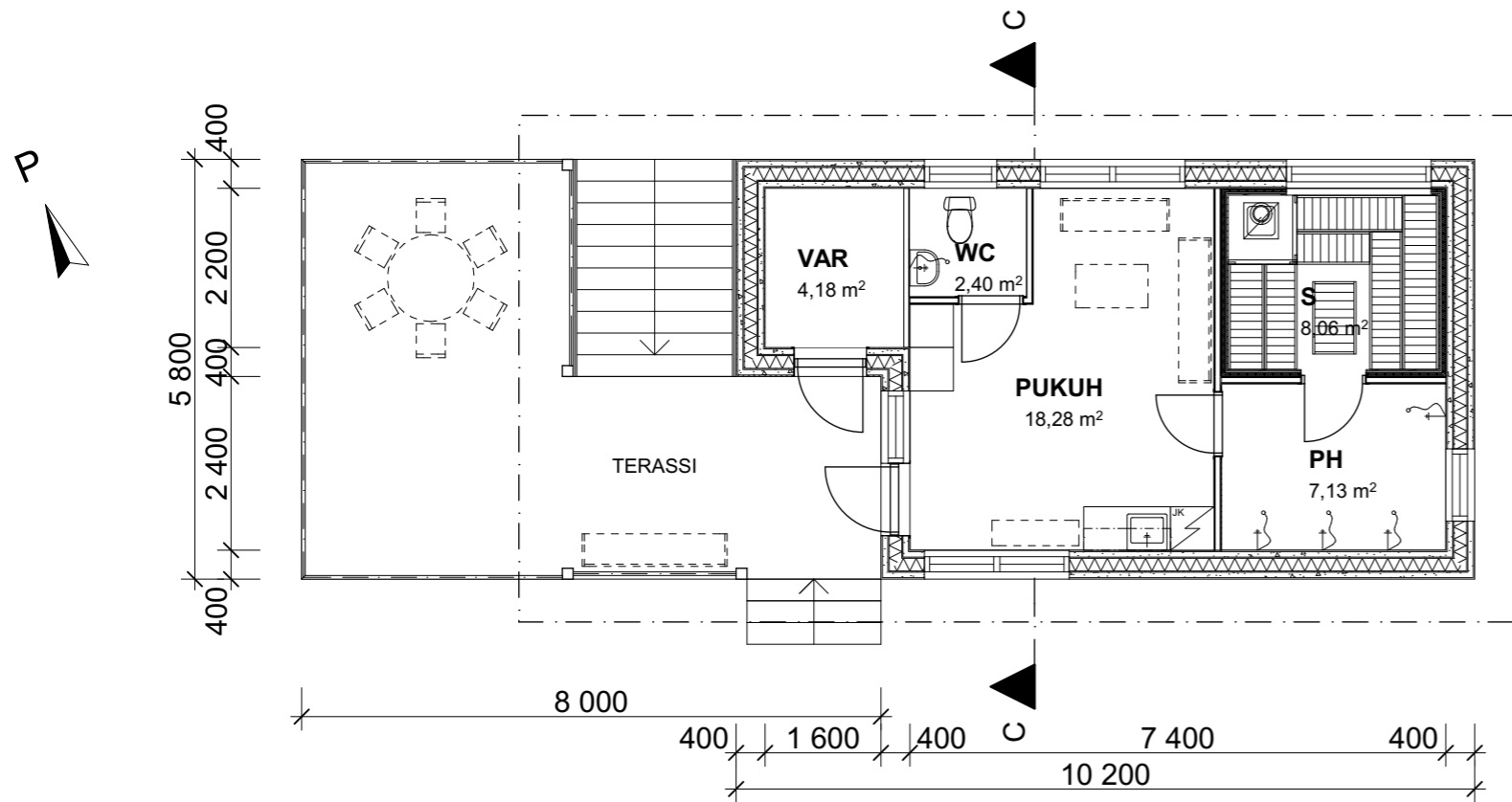

JULKISIVU LUOTEeseen

Leikkaus A-A, 1:100

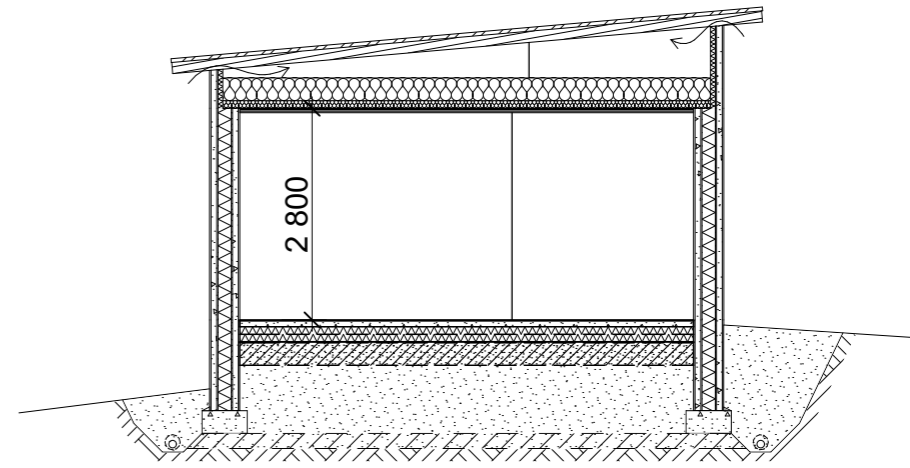
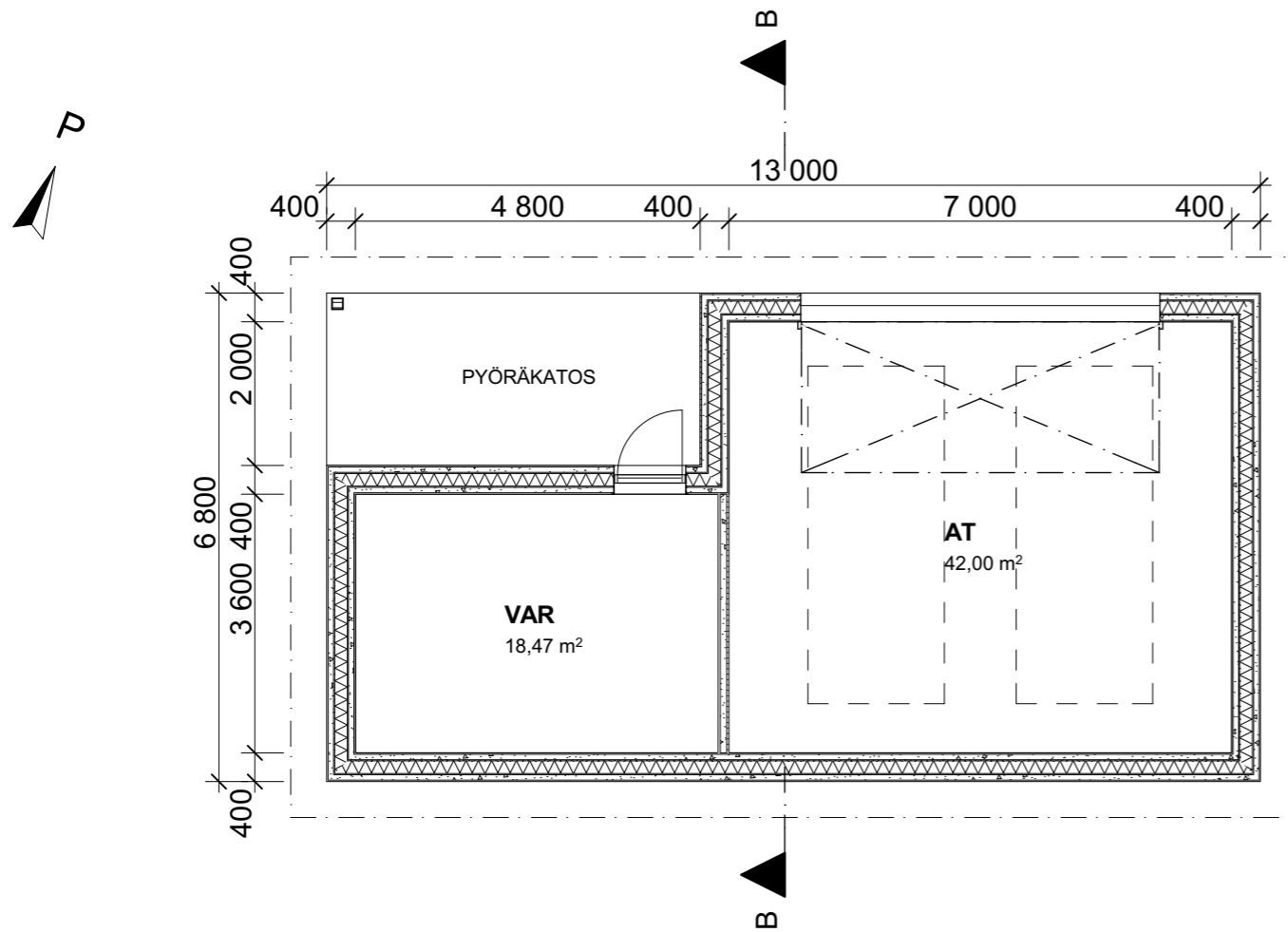

LEIKKAUS A-A

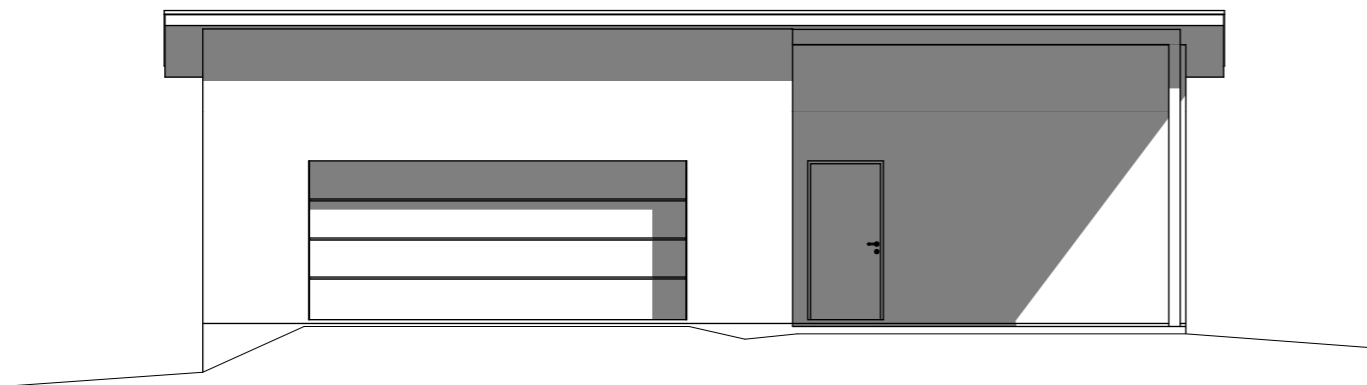

JULKISIVU LOUNAASEEN

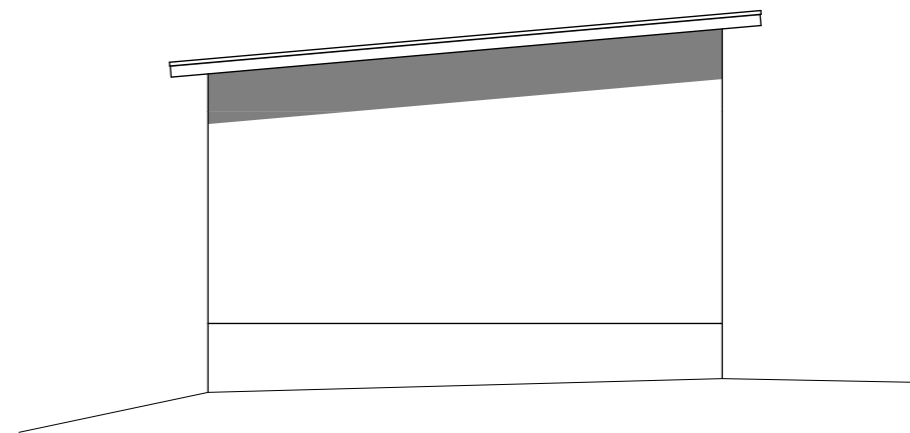
JULKISIVU LUOTEeseen

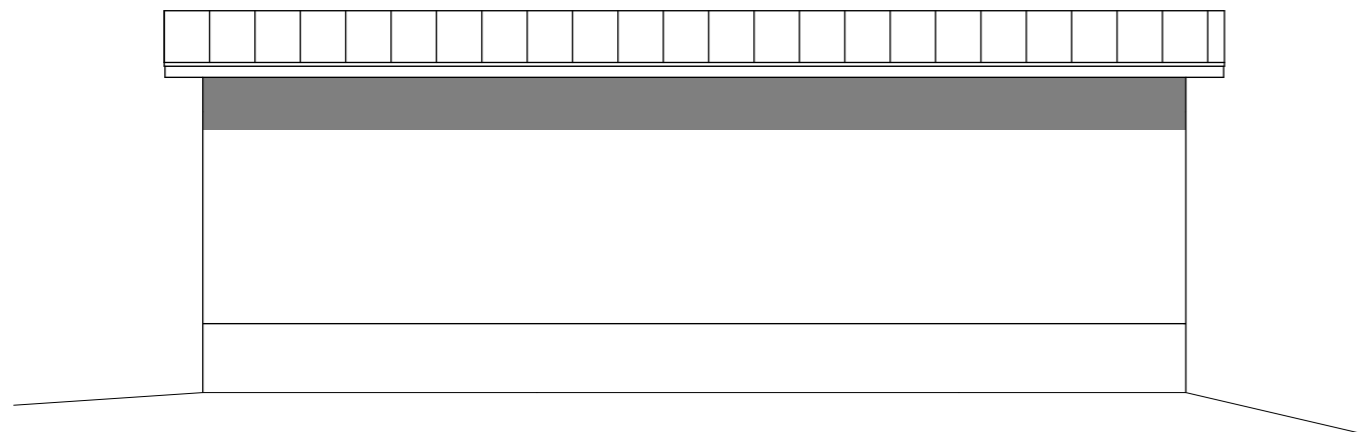
Leikkaus B-B

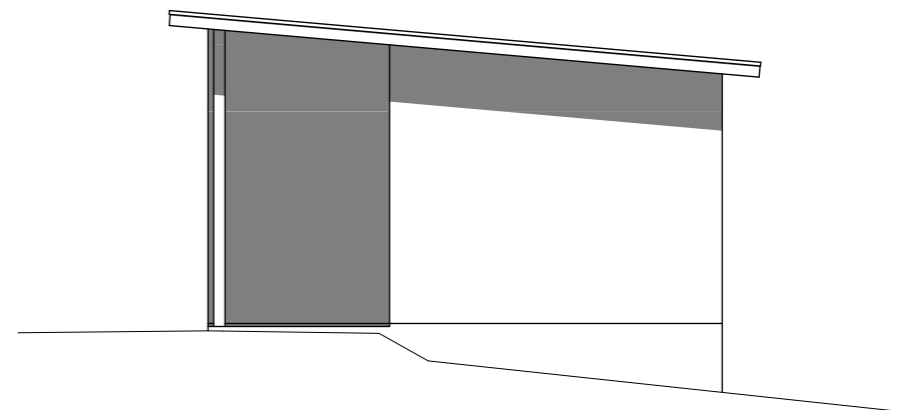
JULKISIVU POHJOISEEN

JULKISIVU ITÄÄN

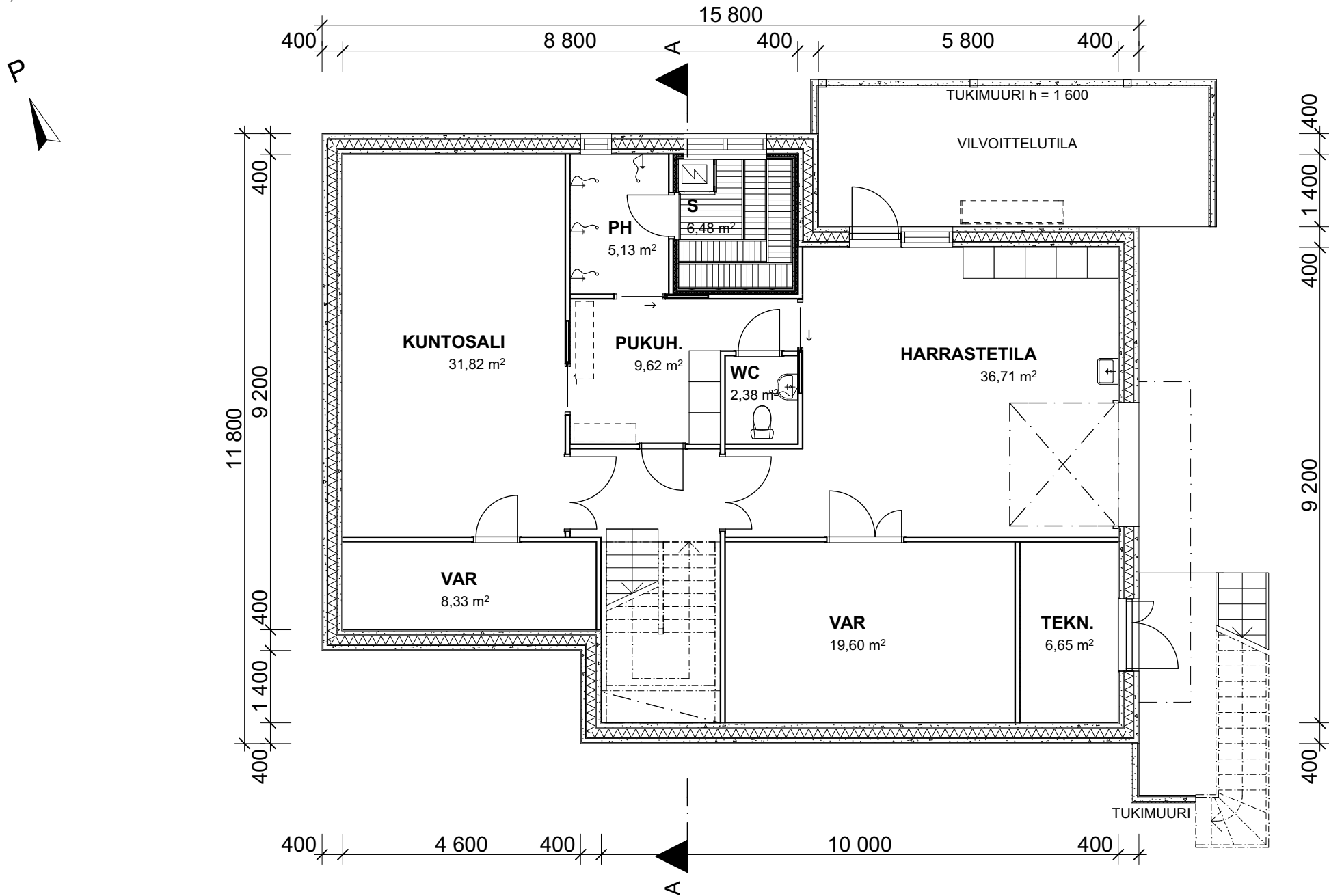

JULKISIVU ETELÄÄN

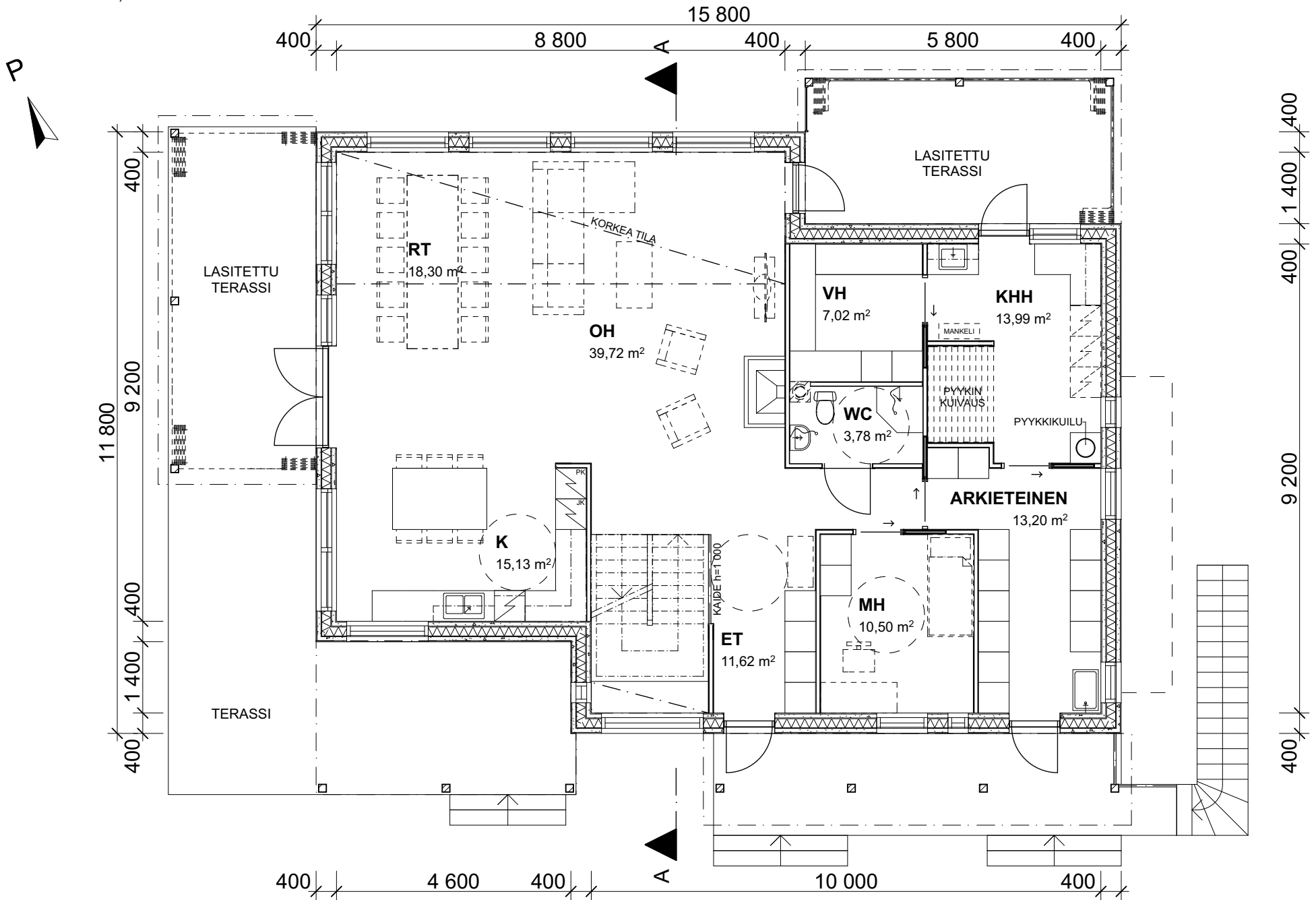

JULKISIVU LÄNTEEN

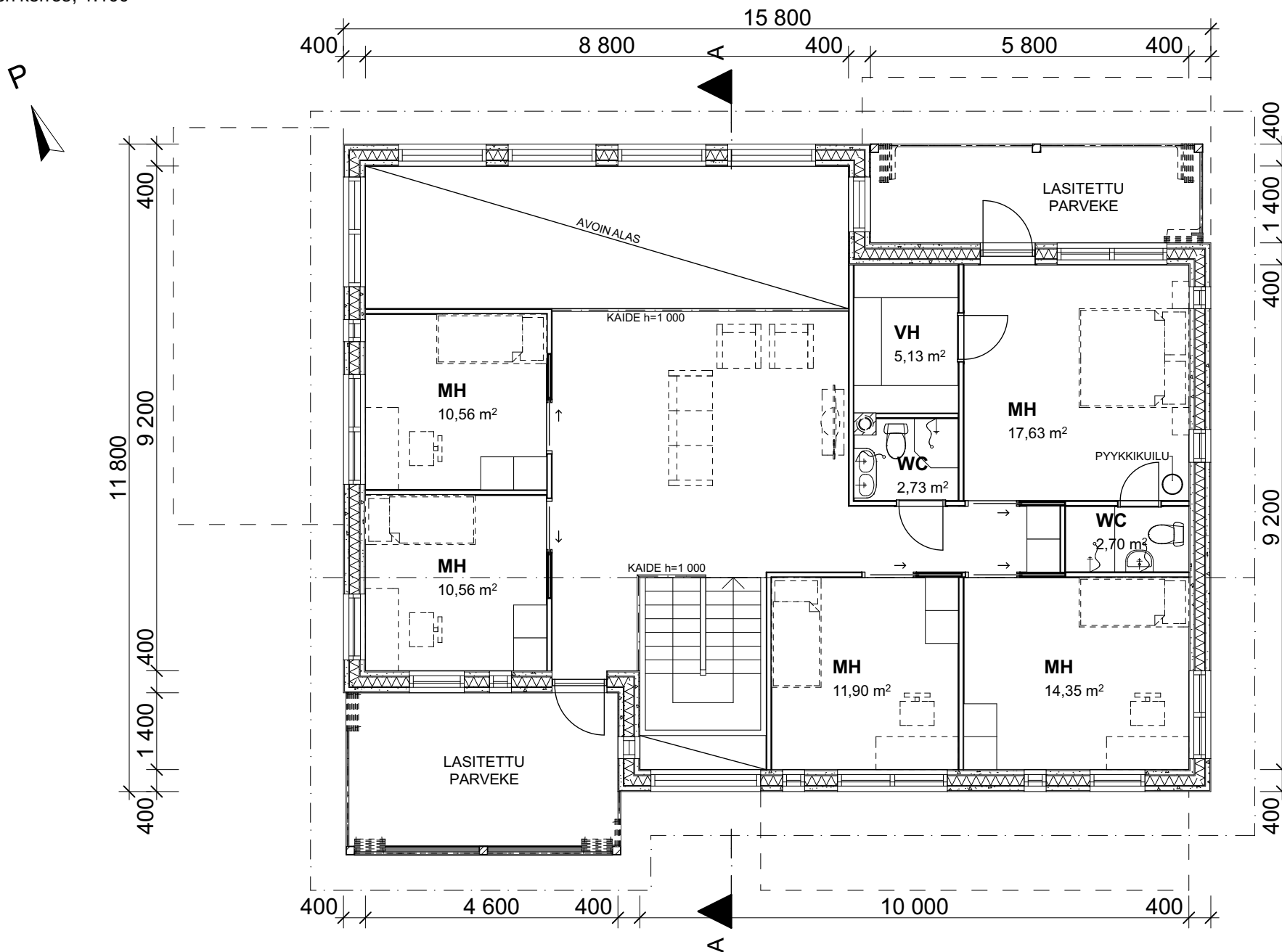
Kellari, 1:100

Ensimmäinen kerros, 1:100

Toinen kerros, 1:100

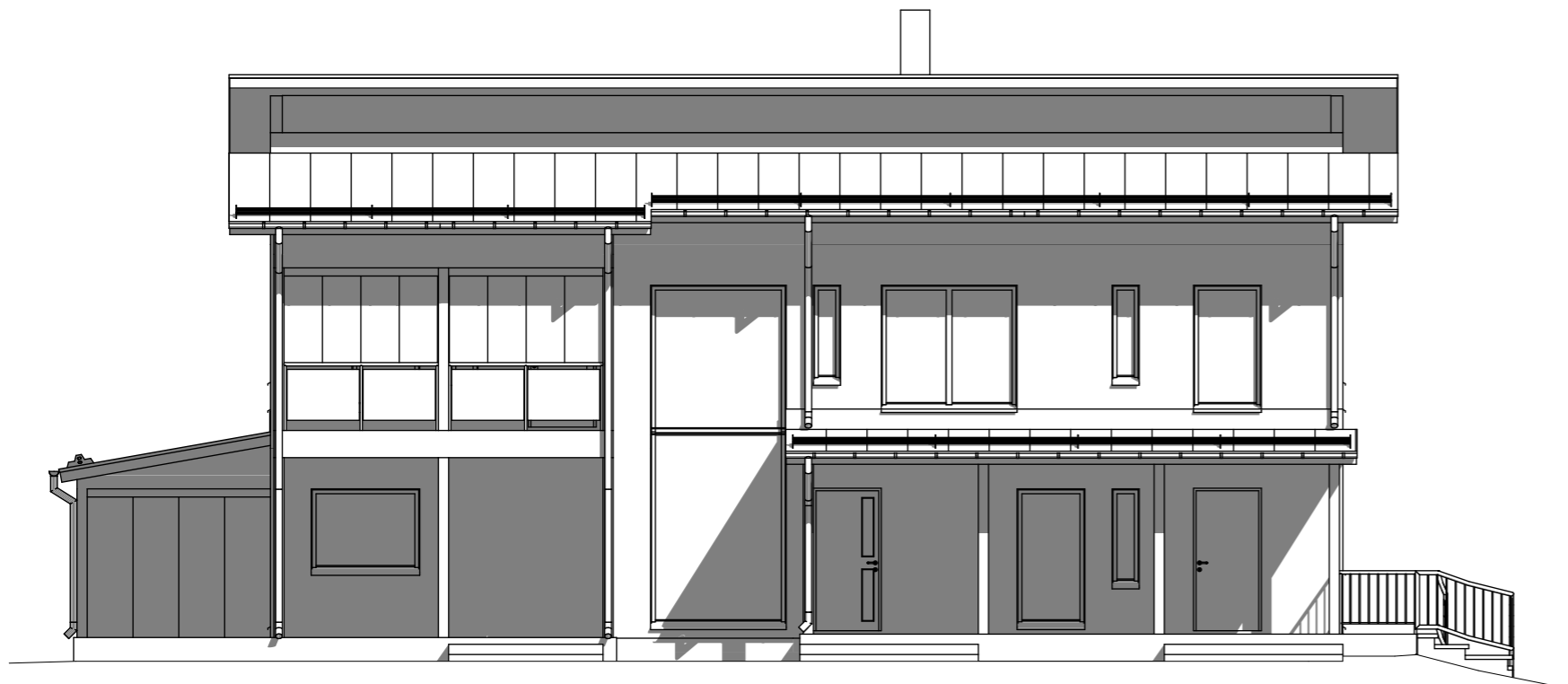
Julkisivut, 1:100

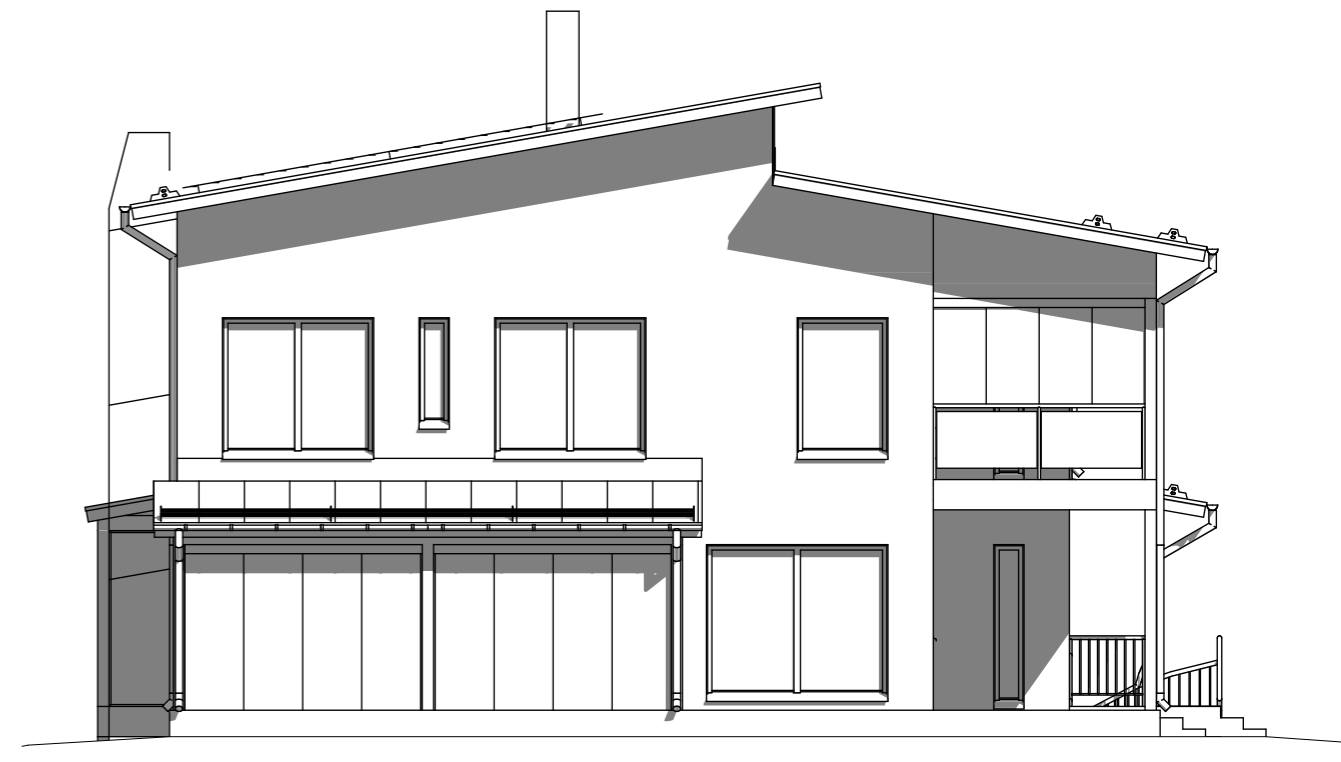
JULKISIVU KOILLISEEN

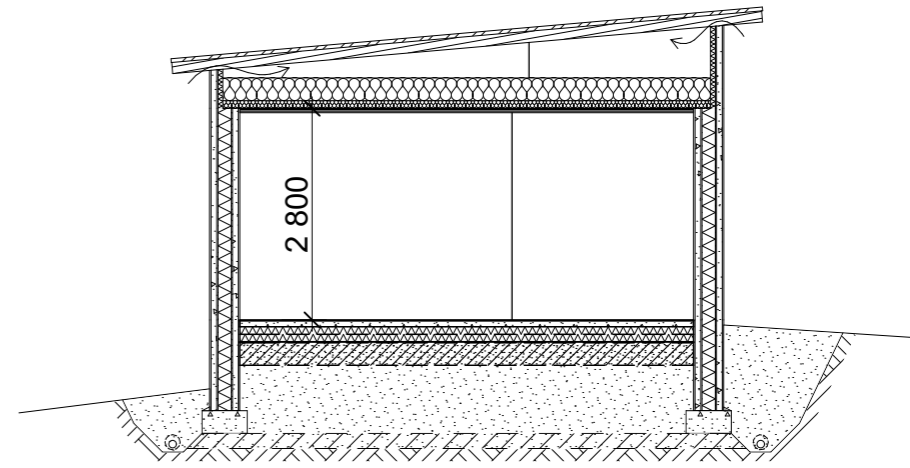
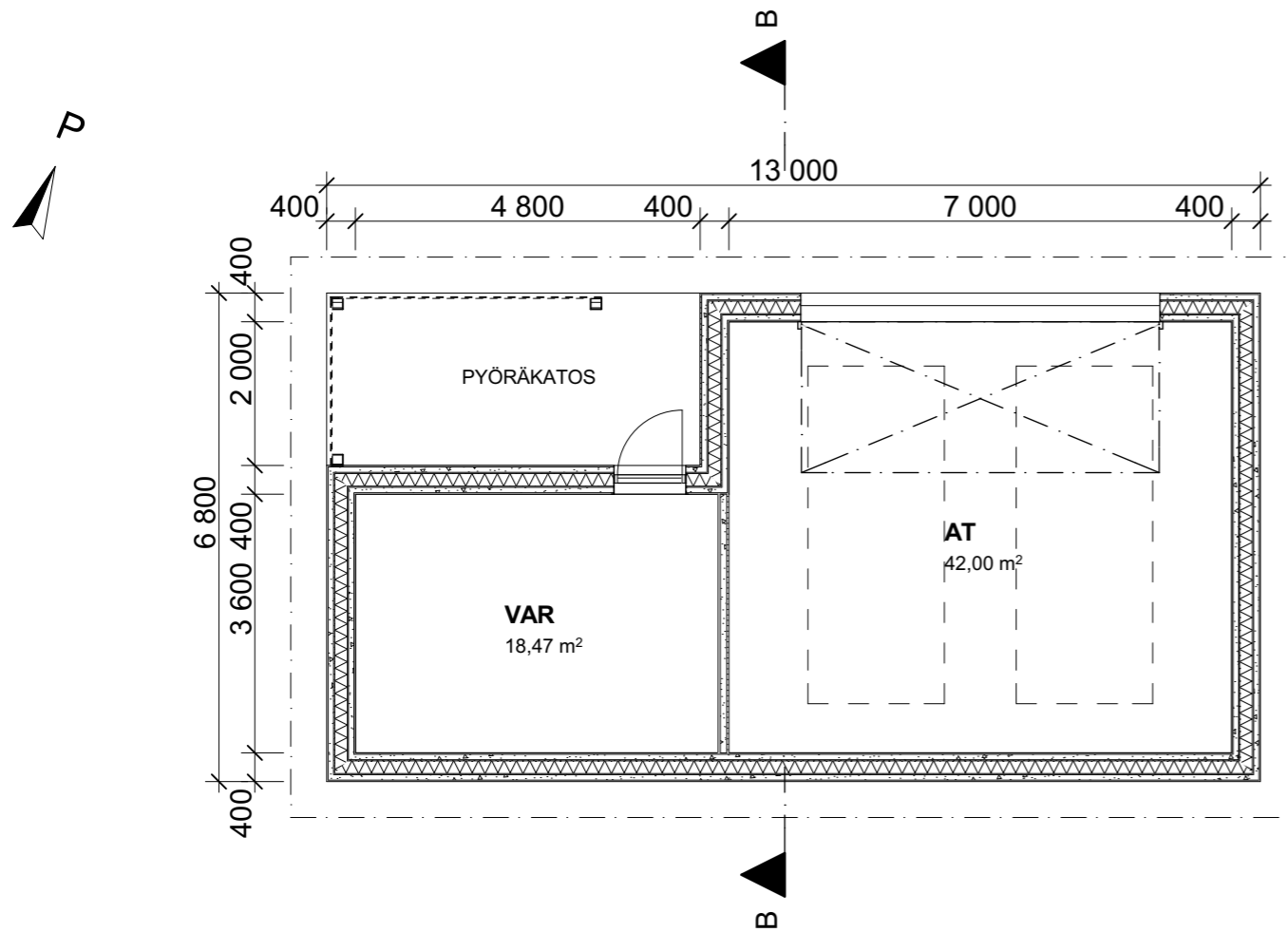
JULKISIVU KAAKKOON

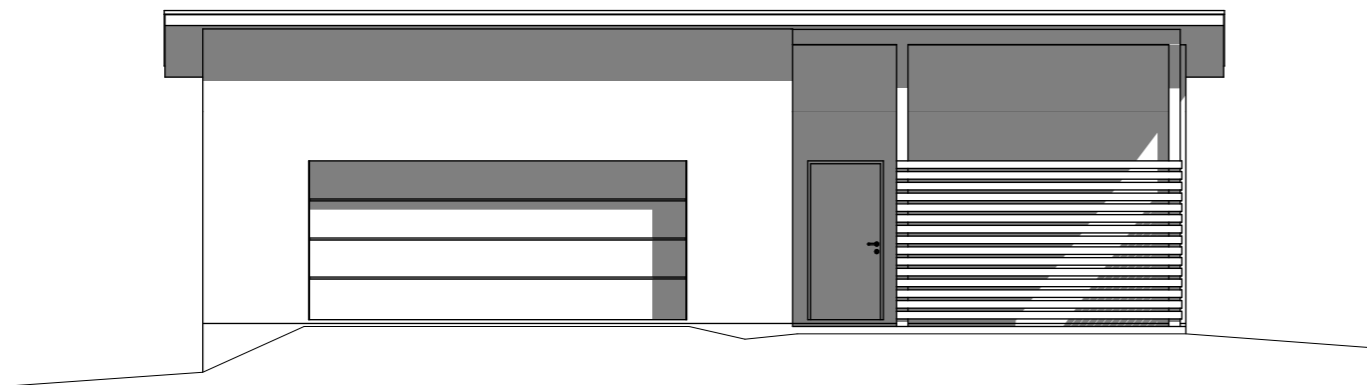
JULKISIVU LOUNAASEEN

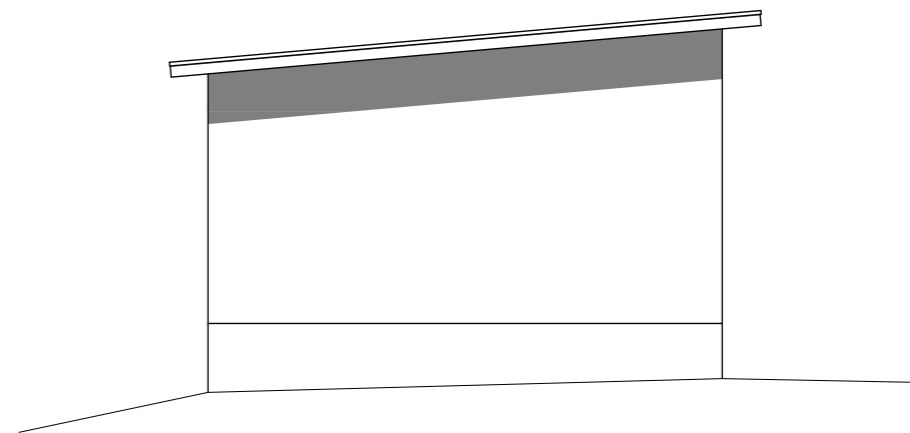
JULKISIVU LUOTEeseen

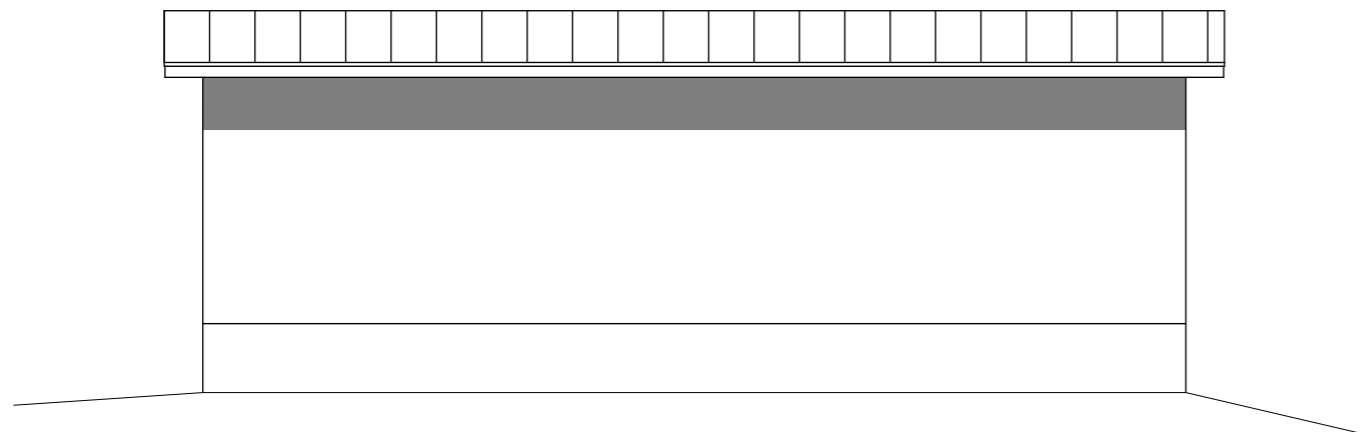
Leikkaus B-B

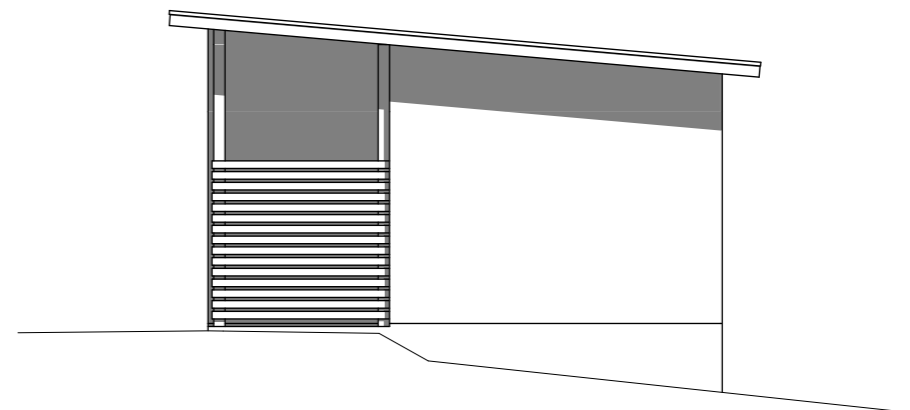
JULKISIVU POHJOISEEN

JULKISIVU ITÄÄN

JULKISIVU ETELÄÄN

JULKISIVU LÄNTEEN